

Nota reserves 2023

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Overzichten reserves	7
ALGEMENE RESERVES	8
Algemene vrije reserve (740001)	9
Algemene reserve risico's grondbedrijf (740002)	11
RESERVES DEKKING ALGEMENE DIENST	13
Afloop gaswinstuitkering Maaslandgas (741001)	14
Toelichting op het meerjarenbeeld	14
Deposito BNG inzake opheffing HNG (741002)	15
Gemeentehuis (743001)	16
BESTEMMINGSRESERVES	17
Wonen, welzijn en zorg (742002)	18
Beschermd Wonen (742003)	19
Dak- en thuisloosheid (742058)	21
Opvang Vluchtelingen (742053)	23
Huisvestingskosten Schoolgebouwen (743002)	25
Reserve Bestaanszekerheid (742038)	26
Integraal Voorzieningenbeleid (742005)	28
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed (742056)	30
Lievekamp (742050)	31
Carnavalsloodsen (742006)	32
Integraal uitvoeringsprogramma (IUP) (742011)	33
Baggeren Haven (742049)	37
Egalisatie rioolbeheer (742008)	38
Afvalstoffenheffing (742015)	39
Groenfonds landelijk gebied (742017)	40
Klimaatadaptatie (742054)	42
Bodemsanering (742018)	43
Ontwikkeling windpark (742026)	44
Risicoreserve waardering lening Wachtmeesters (742059)	45
Investeringsfonds Duurzaamheid (742020)	46
Quick wins binnenhavens (742029)	47
Economie (742028)	48
Walkwartier en omgeving (742024)	50
Investeringsfonds Stadshart Oss (742025)	53
Heesch-West (742030)	55
Mobiliteit (742010)	56
Parkeren (742009)	59

Openbare verlichting (742012)	61
Geluid (742016)	62
Strategische aankopen (742027)	63
Binnenstedelijke transformaties (742046)	65
Bovenwijkse voorzieningen (742047)	67
Verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving (742048)	70
Volkshuisvesting (742021)	73
Omgevingswet (742045)	74
Woonwagens (742039)	76
Beheerkosten startersleningen (742022)	77
Meekoppelkansen dijkversterking Maas (742040)	78
Ontwikkeling Geffense plas (742043)	79
Versterken gemeentelijke dienstverlening kwetsbare groepen (POK) (742052)	80
Gemeentehuis toekomst bestendig (742057)	82
ICT (742031)	83
WGA (742032)	85
Reserve WW-lasten (742019)	86
Organisatie ontwikkelingen (742033)	87
Wachtgeld wethouders (742034)	89
Dienstverlening (742036)	90
Adviezen fiscaal gebied (742037)	92
Vennootschapsbelasting (742044)	93
Egalisatie renteomslag (742041)	94
Budgetoverheveling (742001)	95
RESERVES DEKKING AFSCHRIJVINGSLASTEN	96
Reserves dekking afschrijvingslasten	97
Bijlage 1 – Overzicht reserves	99

Samenvatting

Inleiding

In onze financiële verordening (artikel 212 van de Gemeentewet) staat dat we elk jaar een nota reserves opstellen. Dat doen we altijd tegelijk met de programmabegroting, zodat de bestuurlijke processen van deze producten op elkaar aansluiten. De nota reserves geeft inzicht in het doel, het meerjarig verloop en de omvang van de reserves.

Soorten reserves

De reserves zijn het eigen vermogen van de gemeente. Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) onderscheidt twee soorten reserves:

- algemene reserves
- bestemmingsreserves

De algemene reserves zijn bedoeld voor het opvangen van risico's en incidentele tekorten zoals jaarrekeningtekorten. De algemene reserve is de financiële buffer van de gemeente.

Bestemmingsreserves zijn geoormerkt voor een bepaalde doelstelling. We onderscheiden twee soorten bestemmingsreserves: 'gewone' bestemmingsreserves en bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten.

Een aantal reserves zijn egalisatiereserves. Hiermee vangen we schommelingen op in kosten en opbrengsten op bepaalde activiteiten. In deze nota zijn de stortingen en onttrekkingen begroot op basis van het verwachte saldo op de bijbehorende activiteiten zoals deze in de programmabegroting 2024-2027 zijn geraamd. Bij de jaarrekening verwerken we de stortingen of onttrekkingen op dit soort reserves op basis van het werkelijke saldo op de betreffende activiteiten.

Rente

We schrijven alleen rente bij op de algemene reserves. Daarmee zorgen we ervoor dat deze reserves op peil blijven. We gebruiken de volgende rentepercentages voor de diverse reserves:

- 1,5% voor de algemene reserve.
- 1,17% 2024 en 2025 en vanaf 2026 1,9% voor de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf (ABR). Dit percentage is gekoppeld aan het rentepercentage dat we aan grondcomplexen toerekenen. We houden hiermee ook rekening met de verwachte rentestijging binnen de grondexploitaties. Dit was voor het jaar 2023 1,09%.

Voor de bestemmingsreserves voor de afdekking van investeringslasten rekenen we geen rente meer toe. We halen uit deze reserve alleen nog maar de jaarlijkse afschrijvingslasten.

Wijzigingen reserves

We hebben een aantal reserves gewijzigd:

- De reserve Participatiebevordering hebben we een andere naam gegeven, namelijk 'Bestaanszekerheid'.
- De reserve E-dienstverlening hebben we een andere naam gegeven, namelijk 'Dienstverlening'.

In de reservestaten verderop staat een uitgebreide toelichting.

Vervallen reserves

Met ingang van 1 januari 2023 kunnen de volgende reserves vervallen:

- De reserve onderwijshuisvesting
- De reserve onderhoud natuurgebieden
- De reserve aankoop gronden Maashorst

Nieuwe reserves

In 2023 hebben we de volgende nieuwe reserves gevormd:

- N.v.t.

Voorstel (wijzigingen in) toevoegingen en onttrekkingen

Deze nota reserves bevat een aantal (wijzigingen in) toevoegingen en onttrekkingen aan reserves die de gemeenteraad nog niet heeft vastgesteld. Deze hebben we allemaal als voorstel in de programmabegroting 2024–2027 opgenomen.

Bij de reserves waar de onttrekkingen specifiek gekoppeld zijn aan bepaalde kosten/uitgaven voor projecten of activiteiten hebben we in deze nota de verwachte bedragen verwerkt. Bij de jaarrekening onttrekken we de werkelijke uitgaven in deze reserves. Dit betreft de algemene reserves en de bestemmingsreserves.

Ontwikkelingen reserves

De volgende tabel laat de meerjarige ontwikkeling van de reserves zien. Een gedetailleerd overzicht per reserve staat in de afzonderlijke reservestaatjes hierna en in de bijlage aan het eind.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000				
	31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2025	31-12- 2026	31-12- 2027
Algemene reserves	40.390	24.387	25.423	26.001	27.00
Reserves ter dekking van de algemene dienst	19.538	17.599	15.781	14.084	12.506
Bestemmingsreserves	137.901	165.080	175.677	172.942	169.904
Bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten	16.527	17.510	17.256	16.562	15.868
Totaal reserves	214.357	224.576	234.137	229.589	225.279

Algemene reserves

De algemene reserves dalen van afgerond € 40 miljoen naar € 27 miljoen. Dit komt omdat we de algemene reserve inzetten komende jaren om verschillende kosten af te dekken. Hieronder vallen de algemene vrije reserve en de algemene reserve risico's grondbedrijf (ABR).

De algemene reserve voldoet elk jaar minimaal aan de norm van 10% van de algemene uitkering (afgerond € 22,6 miljoen). In 2024 zetten we de algemene reserve in voor onder andere het opvangen van de rentestijging van de ruimtelijke ambities (€ 15 miljoen), voorbereidingen spoorzone (€ 1,4 miljoen) en flexwoningen (€ 524.000).

De algemene bedrijfsreserve is op 1 januari 2024 circa € 1 miljoen groot en stijgt de komende jaren weer naar afgerond € 3,7 miljoen.

Reserves ter dekking van de algemene dienst

Deze reserves dalen van € 19,5 miljoen in 2023 naar € 12,5 miljoen in 2027. De daling zit vooral in de reserve afloop gaswinstuitkering Maaslandgas. Met het geld in deze reserve vangen we het vervallen van de dividenduitkering van NV Maaslandgas stapsgewijs op. Daarnaast zetten we de reserve gemeentehuis jaarlijks in om de investeringskosten van de eerder uitgevoerde renovatie af te dekken (jaarlijks circa € 600.000).

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves stijgen per saldo van € 138 miljoen naar € 170 miljoen. De mutatie van de reserves zijn heel wisselend. We lichten de grootste hieronder toe.

De reserves met de grootste stijgingen zijn t/m 2027:

- Opvang vluchtelingen: € 7,5 miljoen
- Reserve mobiliteit: € 22 miljoen
- Binnenstedelijke transformaties: € 10 miljoen
- Bovenwijkse voorzieningen: € 6,3 miljoen
- Verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving: € 9,7 miljoen
- Gemeentehuis: € 1 miljoen

De reserves met de grootste dalingen zijn t/m 2027:

- Beschermd Wonen: € 20 miljoen
- Afvalstoffenheffing: € 1,1 miljoen
- Investeringsfonds Stadshart Oss: € 1,6 miljoen

Bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten

De reserves voor de afdekking van afschrijvingslasten laten een licht dalend verloop zien. Dit hangt samen met de afnemende boekwaarde van de bijbehorende investeringen.

Overzichten reserves

ALGEMENE RESERVES

Algemene vrije reserve (740001)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

De reserve is bestemd voor het opvangen van algemene risico's en fluctuaties in de rekeningresultaten.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De norm voor de algemene reserve is 10% van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Op basis van de meicirculaire 2023 is deze norm afgerond € 22,6 miljoen.

Na de begrote onttrekkingen in de jaren 2023 tot en met 2025 sluit het saldo van de algemene reserve aan bij deze norm.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	43.357	650	1	-4.605	39.403
2024	39.403	591	242	-17.979	22.257
2025	22.257	334	267	-200	22.658
2026	22.658	340	0	0	22.998
2027	22.998	345	0	0	23.343

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

De onttrekking van € 4.605.000 bestaat uit:

- Ontmoeten Oss Noord-West: € 1.200.000
- Accommodatie voor ontmoeten en sport ONK: € 1.507.000
- Transformatieagenda Jeugdhulp: € 600.000
- Voorbereidingskosten Raadhuisklaan Zuid/Zuiderstrandtheater: € 750.000
- Eigen bijdrage proeftuin Ruwaard: € 200.000
- Invoering omgevingswet: € 228.000
- Subsidie Dtv: € 80.000
- Energiescans: € 40.000

2024

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Terugstorten bedrag vanuit ontmoeten Oss Noord-West: € 242.000

De onttrekking van € 17.979.000 bestaat uit:

- Realisatie flexwoningen: € 549.000
- Rentestijging ruimtelijke ambities: € 15 miljoen
- Voorbereiding Spoorzone: € 1.400.000
- Eigen bijdrage proeftuin Ruwaard: € 200.000
- Subsidie Dtv: € 80.000
- Onder de Plag: € 600.000
- Programma dienstverlening: € 150.000

2025

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Terugstorten bedrag vanuit ontmoeten Oss Noord-West: € 267.000

De onttrekking van € 200.000 bestaat uit:

- Eigen bijdrage proeftuin Ruwaard: € 200.000

Zit er voldoende geld in de reserve? ja

Moet de reserve aangevuld worden? nee

Kan de reserve verlaagd worden? ja

Algemene reserve risico's grondbedrijf (740002)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze algemene reserve (ABR) is specifiek bestemd voor de risico's die zich binnen de grondexploitaties voordoen. Dat kunnen project specifieke risico's (een vervuiling in de grond) of conjuncturele risico's (een hogere rente of een lagere grondprijs) zijn. Vanwege de omvangrijke kasstromen en risico's die met grondexploitaties zijn gemoeid hebben we besloten tot deze speciale algemene reserve grondbedrijf.

Voor het berekenen van risico's maken we gebruik van de Monte-Carlomethode binnen het grondbedrijf. De Monte-Carlomethode voert een risicoanalyse uit waarbij verkregen resultaten steeds opnieuw worden berekend. Door simulatie en de vele kansberekeningen krijgen we een betrouwbare uitkomst. Deze analyse doen we tweemaal per jaar, bij het Najaarsbericht (programmabegroting) en bij het Meerjaren Programma Grondbedrijf (MPG) (jaarrekening). Daarbij wordt de minimale omvang van de algemene reserve (ABR) bepaald.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Op basis van de risicomethode is de minimale ondergrens van de ABR per 1 januari 2024 op € 4,6 miljoen berekend. De verwachting is dat de stand van de ABR op 1 januari 2024 uit zal komen op bijna € 1,0 miljoen. In 2022 hebben we de ABR met € 18,2 miljoen afgeroomd en hierdoor is de reserve onder de minimale ondergrens gekomen. De € 18,2 miljoen is gestort in grondbedrijf gerelateerde reserves: strategische aankopen, binnenstedelijke transformatie en bovenwijkse voorzieningen. Met name door die afroaming is deze reserve laag.

Echter daar staan de hiervoor genoemde grondbedrijf gerelateerde reserves tegenover. Daarnaast kennen we ook nog een beperkte specifieke reserve Heesch West.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	3.680	40	7.916	-10.649	987
2024	987	12	2.423	-1.293	2.129
2025	2.129	25	889	-279	2.765
2026	2.765	53	506	-320	3.003
2027	3.003	57	858	-260	3.658

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

Stortingen

De verwachting is dat we dit jaar voor € 7,53 miljoen winstnemingen kunnen doen bij de lopende grondexploitaties. Verder is de inschatting dat € 0,341 miljoen terugkomt in de ABR omdat de verliezen bij de verliesgevende exploitaties per saldo lager uitvallen.

Onttrekkingen

In 2023 zijn de navolgende mutaties / onttrekkingen opgenomen:

- Afroaming ten behoeve van reserve bovenwijkse voorzieningen € 3,379 miljoen
- Taskforce versnelling woningbouw € 0,113 miljoen
- Aanvulling voorziening IMVA (toekomstige programmaprojecten) met € 3,900 miljoen
- Bestemmingsreserve Brede School Lith € 1,710 miljoen (raadsbesluit 22 november 2012)
- Kosten Vennootschapsbelasting (Vpb) € 0,566 miljoen
- Afdekken rentekosten grondaankoop het Brand € 0,147

- Afboeking bouw- en realisatieovereenkomst ontwikkeling Kapelaan Nausstraat € 0,095 miljoen
- Stortingen in de reserve bovenwijkse voorzieningen € 0,410 miljoen en € 0,281 in de reserve verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving op basis van Nota kostenverhaal gemeente Oss (2021)

Verder wordt er € 2.500 onttrokken voor de campagne "Wonen in Oss".

2024 t/m 2027

Stortingen

De stortingen zijn geraamde winstnemingen binnen de lopende grondexploitaties.

Onttrekkingen

Betreft elk jaar € 147.123 voor afdekken rentekosten grondaankoop het Brand. Ook in 2024 wordt er nog € 2.500 onttrokken voor de campagne "Wonen in Oss".

De overige bedragen hebben betrekking op stortingen in de reserve bovenwijkse voorzieningen en in de reserve verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving op basis van Nota kostenverhaal gemeente Oss (2021).

Zit er voldoende geld in de reserve? nee

Moet de reserve aangevuld worden? nee, indien de genoemde grondbedrijf gerelateerde reserves het tekort afdekken dan doen we geen aanvulling. Verder is het de verwachting dat een deel van de voorziening IMVA terug kan vloeien naar de ABR als de IMVA leidt tot vaststelling grondexploitatie

Kan de reserve verlaagd worden? nee

RESERVES DEKKING ALGEMENE DIENST

Afloop gaswinstuitkering Maaslandgas (741001)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

De reserve is bestemd voor de afdekking van de vervallen dividenduitkering van NV Maaslandgas met ingang van 2009. Tot en met 2008 ontvingen we jaarlijks dividend. In 2008 heeft Essent de jaarlijkse uitkering afgekocht. Dat geld hebben we in deze reserve gestort. Jaarlijks onttrekken we de dividenduitkering aan deze reserve, waarbij we het bedrag dat we onttrekken jaarlijks afbouwen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

We bouwen de reserve jaarlijks af. De onttrekking wordt elk jaar € 110.000 lager. Dit betekent dat we de laatste onttrekking in 2037 kunnen doen. We zetten de reserve in voor de reguliere begroting.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	11.605	174	0	-1.589	10.190
2024	10.190	153	0	-1.479	8.864
2025	8.864	133	0	-1.369	7.628
2026	7.628	114	0	-1.259	6.484
2027	6.484	97	0	-1.154	5.427

Toelichting op het meerjarenbeeld

In 2023 onttrekken we een bedrag van € 1.589.000 ten gunste van de reguliere begroting. Dit bedrag bouwen we jaarlijks af met € 110.000. Vanaf het jaar 2027 is de jaarlijks afbouw € 105.000.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Deposito BNG inzake opheffing HNG (741002)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

In het verleden kregen we jaarlijks een bedrag van de HNG. Het HNG heeft de gekapitaliseerde bijdrage als deposito weggezet bij de BNG. Om administratief-technische redenen moeten we dit deposito als een reserve aanmerken. Jaarlijks halen we een bedrag uit deze reserve ten gunste van de reguliere begroting.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

We bouwen de reserve jaarlijks af. De onttrekking wordt vanaf 2019 elk jaar € 28.000 lager. Vanaf het jaar 2023 is de afbouw jaarlijks € 24.000. Dit betekent dat we de laatste onttrekking in 2030 kunnen doen. Dan is de reserve volledig besteed en is de onttrekking ook afgebouwd naar € 0.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	757	11	0	-184	585
2024	585	9	0	-160	434
2025	434	7	0	-136	304
2026	304	5	0	-112	197
2027	197	3	0	-88	112

Toelichting op het meerjarenbeeld

In 2023 onttrekken we een bedrag van € 184.000 ten gunste van de reguliere begroting. Het bedrag wordt jaarlijks afgebouwd.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Gemeentehuis (743001)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

We gebruiken deze reserve om extra lasten in de begroting af te dekken die in 2011 zijn ontstaan bij de verbouwing van het gemeentehuis af te dekken.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Het bedrag van € 7.356.000 is volledig nodig om de lasten in de begroting te dekken.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	9.275	139	0	-651	8.763
2024	8.763	131	0	-593	8.301
2025	8.301	125	0	-578	7.848
2026	7.848	118	0	-563	7.403
2027	7.403	111	0	-548	6.967

Toelichting op het meerjarenbeeld

We onttrekken de reserve om huisvestingslasten in de begroting af te dekken. Het bedrag wordt jaarlijks afgebouwd.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

BESTEMMINGSRESERVES

Wonen, welzijn en zorg (742002)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve is bedoeld voor het verbeteren van de samenwerking tussen inwoners, welzijn, zorg en gemeenten binnen het sociaal domein en voor de kanteling van zorg naar welzijn. Dit netwerk van partners versterkt de gemeenschap en geeft inwoners zelf regie en initiatief over hun leven. Door de vele bezuinigingen en de groeiende groep die zorg nodig heeft is innovatie steeds belangrijker. Daar hebben we via deze reserve nog beperkt budget voor.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Er is geen minimaal noodzakelijke omvang bij deze reserve aan het einde van de meerjarenraming. Afhankelijk van initiatief voorstellen kan het restant bedrag ingezet worden.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	61	0	0	0	61
2024	61	0	0	0	61
2025	61	0	0	0	61
2026	61	0	0	0	61
2027	61	0	0	0	61

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023 en verder

We hebben geen stortingen of onttrekkingen begroot.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Beschermd Wonen (742003)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

De reserve is noodzakelijk voor een sluitende aanpak voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid in de regio. De nieuwe koers voor de transformatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang is uitgewerkt. In 2020 is ook de bijbehorende regionale ontwikkelagenda vastgesteld. Voor de financiering van de acties in het kader van de transformatie wordt een deel van de reserve ingezet.

Na de doordecentralisatie van Beschermd Wonen (mogelijk ingangsjaar 2025) ontvangt iedere gemeente zelf een deel van de middelen voor beschermd wonen. Dit wordt gefaseerd ingevoerd in een periode van 10 jaar waarbij de centrumgemeenten geleidelijk minder geld krijgen ten gunste van de regiogemeenten. Regionaal is afgesproken dat Oss het specialistisch palet van voorzieningen blijft inkopen. Hiermee gaat Oss langjarige financiële verplichtingen aan. Daarbij is nog onduidelijk welke financiële consequenties de invoering van het woonplaatsbeginsel heeft voor de regio. In onze regio is het scheiden van wonen en zorg doorgevoerd, terwijl het woonplaatsbeginsel met name geldt voor vormen waarbij de woonfunctie is inbegrepen. In de Centrumregeling Wmo 2024 worden regionale financiële afspraken gemaakt over de reserve beschermd wonen en een investeringsfonds.

Gezien de cumulatie van al deze ontwikkelingen heeft de regio ingestemd met het centraal beschikbaar houden van de reserve Beschermd wonen. Daarbij is afgesproken dat we voortaan met een plafond van de reserve gaan werken voor de centrumgemeente: 15% van de regionale begroting.

Op basis daarvan hebben de regiowethouders in maart 2021 afgesproken dat we in de periode 2021-2023 in totaal € 8,5 miljoen gaan terugbetalen uit de reserve. Daarmee kunnen de lokale gemeenten zich voorbereiden op de doordecentralisatie en de lokale taken en verantwoordelijkheden die daarbij horen.

Dat geldt ook voor Oss. In de periode 2021-2023 ontvangt Oss in totaal afgerond € 2,75 miljoen uit de reserve, afgerond € 917.000 per jaar. Dit wordt ingezet via de Investeringsagenda beschermd wonen Oss. Hiermee wordt de overgang van beschermd wonen naar wonen in de wijken van psychisch kwetsbare inwoners lokaal vormgegeven.

Daarnaast gaan we op basis van het plafond van 15% voor de reserve in de periode 2024-2028 door met lokaal investeren vanuit de regionale reserve. Dat doen we in het kader van de doordecentralisatie en op basis van afspraken in de centrumregeling 2024. De uitbetaling uit de reserve in deze periode is tweeledig:

- Lokale gemeenten krijgen middelen om verder te kunnen bouwen aan de basis op orde.
- Lokale gemeenten kunnen een beroep doen op een investeringsfonds om ambities uit het koersdocument en de ontwikkelagenda te kunnen realiseren.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Met de regio is structureel een maximaal percentage afgesproken: 15% van de regionale begroting. Ook zijn in de centrumregeling Wmo afspraken gemaakt als er tekorten gaan ontstaan na de doordecentralisatie.

Zoals onder het kopje beleidsdoel omschreven zullen overschotten terugbetaald worden aan de regiogemeenten om de transformatiedoelen lokaal te kunnen bekostigen en de middelen in te zetten voor een kwetsbare doelgroep en om de toenemende grootstedelijke problematiek in de regio het hoofd te bieden. De gelden moeten dus gereserveerd blijven. Daarom is eerder al besloten om van de reserve beschermd wonen een gesloten systeem te maken en eventuele overschotten/tekorten rechtstreeks met de reserve te verrekenen.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	22.977	0	7.500	-2.863	27.613
2024	27.613	0	0	-5.000	22.613
2025	22.613	0	0	-5.000	17.613
2026	17.613	0	0	-5.000	12.613
2027	12.613	0	0	-5.000	7.613

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 7,5 miljoen. Dit is het verwachte budgetoverschot in 2023.

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 2.833.333. Dit is de afgesproken terugbetaling van een deel van de reserve aan de regio, inclusief ons eigen aandeel (besloten in regionaal portefeuillehoudersoverleg 18 maart 2021)
- € 30.000 voor de implementatie van de time-out voorziening (inrichting 4 plekken)

2024-2028

Op basis van de laatste versie van de meerjarenbegroting beschermd wonen, de verwachte stand van de reserve per 1 januari 2024, de afspraken over het plafond van de reserve en de nieuwe centrumregeling verwachten we in de periode 2024-2028 in totaal € 25 miljoen uit de reserve te gaan terugbetalen aan lokale gemeenten. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

- € 20 miljoen is bedoeld om de lokale basis verder op orde te brengen (€ 4 miljoen per jaar)
- € 5 miljoen is bedoeld voor het investeringsfonds (€ 1 miljoen per jaar)

Deze bedragen zijn gebaseerd op de huidige begroting en worden jaarlijks geactualiseerd. Ze zijn dus indicatief.

Zit er voldoende geld in de reserve? ja

Moet de reserve aangevuld worden? nee

Kan de reserve verlaagd worden? ja, tot en met 2028, dat is in het overzicht verwerkt

Dak- en thuisloosheid (742058)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Het geld in deze reserve gebruiken we voor de aanpak van dak- en thuisloosheid in onze regio. Het kabinet zet met het Nationaal Actieplan Dakloosheid in op het voorkomen van dakloosheid en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze jongeren en volwassenen.

Hiervoor maken we een meerjarig en regionaal plan van aanpak dat eind 2023 wordt vastgesteld. Daarmee actualiseren we het plan 'brede aanpak dakloosheid' dat we in 2021 hebben opgesteld. We nemen daar de resultaten van de ETHOS telling in mee. Deze telling brengt de omvang van dak- en thuisloosheid in de regio Noordoost-Brabant in kaart. De resultaten worden in oktober landelijk gepubliceerd.

Voor het uitvoeren van het meerjarige plan van aanpak maken we gebruik van de incidentele middelen die we de afgelopen jaren in de algemene uitkering ontvangen hebben. Daarnaast verwachten we in de meicirculaire 2024 duidelijkheid over structurele middelen die we hiervoor gaan krijgen.

Verder heeft het Rijk in samenwerking met de VNG, een aantal gemeenten, Valente, Aedes en vertegenwoordigers uit de coalitie dakloosheid een dashboard voor gemeenten ontwikkeld. Het dashboard heeft als doel om de transformatie van de aanpak van dakloosheid inzichtelijk te maken, conform de doelen die in het landelijke actieplan staan. We verwachten hier in het laatste kwartaal van dit jaar meer duidelijkheid over te krijgen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 1.225.000. We hebben al wel een globaal beeld van de besteding van de middelen, maar kunnen nu nog geen verdeling over de jaren maken. Eind 2023, als het regionale plan van aanpak is vastgesteld, kunnen we per jaar aangeven hoeveel middelen we gaan besteden.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	933	0	444	-152	1.225
2024	1.225	0	0	0	1.225
2025	1.225	0	0	0	1.225
2026	1.225	0	0	0	1.225
2027	1.225	0	0	0	1.225

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende storting begroot:

- In de meicirculaire 2023 hebben we € 444.000 extra gekregen in het kader van het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Dat geld hebben we in deze reserve gestort.

We verwachten in 2023 in totaal € 152.000 uit de reserve te onttrekken. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

- Opstellen regionaal plan van aanpak dakloosheid € 120.000
- Ethos onderzoek € 2.500
- Doorontwikkeling urgentieplus proces € 24.500
- Voorbereiding transformatie maatschappelijke opvang € 5.000

2024-2028

De stortingen in de komende jaren zijn afhankelijk van de structurele middelen die we gaan krijgen. We verwachten hier in de meicirculaire 2024 meer duidelijkheid over. De besteding van de middelen, zoals hieronder globaal aangegeven, passen we daarop aan.

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

We hebben een grove verdeling gemaakt voor de besteding van de middelen. Deze is gebaseerd op de verhoudingen die het Rijk hanteert. Samen met lokale en regionale partners gaan we de verschillende actielijnen verder uitwerken en prioriteren. Naar aanleiding daarvan wordt de inzet van de middelen dak- en thuisloosheid eind dit jaar verder gespecificeerd.

De globale besteding van de middelen is als volgt:

- Overheadkosten (inzet ervaringskennis, inhuur, Ethos e.d.)	€ 245.000
- Actielijn 1: Bestaanszekerheid	€ 59.000
- Actielijn 2: Preventie en integraal werken	€ 118.000
- Actielijn 3: Wonen eerst	€ 735.000
- Actielijn 4: Ervaringskennis	€ 29.000
- Actielijn 5: Aandachtsgroepen	€ 39.000

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Opvang Vluchtelingen (742053)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

In 2022 kregen we te maken met de vluchtelingenstroom afkomstig uit Oekraïne. De gemeente Oss heeft tot 1 oktober 2024 de beschikking over het oude belastingkantoor aan de Lievekampaan voor de opvang van vluchtelingen. Wij zijn nu bezig met voorbereidende werkzaamheden voor een nieuwe opvanglocatie. Deze nieuwe opvanglocatie wordt gerealiseerd aan de Macharensesweg / Spitsbergerweg en opent per 1 oktober 2024.

Het rijk heeft een bekostigingsregeling ontwikkeld waarmee gemeenten in beginsel schadeloos gesteld worden voor de kosten die zij maken. In 2022 hebben we het overschot van de exploitatie van het voormalig belastingkantoor gestort in de reserve. Op basis van onze prognoses houden we in 2023 wederom geld over. De oorzaak is dat gemeente Oss, anders dan andere gemeenten, tijdelijke huisvesting niet heeft gehuurd of gekocht, maar vrij ter beschikking had staan.

De opgebouwde reserve willen we inzetten ter dekking van (de kapitaallasten van de) nieuwe huisvesting (raadsbesluit 20 januari 2023) en om zorg voor vluchtelingen in brede zin duurzaam en structureel te organiseren. Daarnaast gebruiken we de reserve om lasten welke zich uitstrekken over meerdere begrotingsprogramma's, te financieren.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimale omvang van de reserve ultimo boekjaar bedraagt € 21,9 miljoen.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	5.379	0	9.700	-700	14.379
2024	14.379	0	8.300	-525	22.154
2025	22.154	0	0	-225	21.929
2026	21.929	0	0	-25	21.904
2027	21.904	0	0	-25	21.879

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- exploitatie-overschot huisvesting vluchtelingen € 9.7 miljoen

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- leefgeld vluchtelingen Oekraïne € 500.000
- extra inrichtingskosten woningen vergunninghouders € 200.000

In het 4e kwartaal 2023 komen we met een voorstel naar de raad om onttrekkingen te doen aan de reserve ter dekking van lasten van de nieuwe huisvesting.

2024

We hebben de volgende stortingen begroot:

- exploitatie-overschot huisvesting vluchtelingen € 8,3 miljoen

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- leefgeld vluchtelingen uit Oekraïne	€ 300.000
- extra inrichtingskosten woningen vergunninghouders	€ 200.000
- gratis taallessen – laaggeletterdheid (2024 en verder)	€ 25.000

Zit er voldoende geld in de reserve? ja

Moet de reserve aangevuld worden? nee

Kan de reserve verlaagd worden? nee

Huisvestingskosten Schoolgebouwen (743002)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

We gebruiken deze reserve om extra lasten in de begroting af te dekken voor huisvestingskosten van schoolgebouwen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

In 2027 onttrekken we nog eenmaal € 2.320 uit de reserve. Hierna is de reserve leeg en heffen we deze reserve op.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	106	0	0	-26	80
2024	80	0	0	-26	54
2025	54	0	0	-26	28
2026	28	0	0	-26	2
2027	2	0	0	-2	0

Toelichting op het meerjarenbeeld

We onttrekken de reserve om huisvestingslasten voor scholen in de begroting af te dekken totdat deze reserve leeg is.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Reserve Bestaanszekerheid (742038)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

De naam van de reserve is gewijzigd van Participatiebevordering naar Bestaanszekerheid, omdat de reserve twee doelen dient, namelijk: inkomenszekerheid en werkzekerheid. De reserve is bedoeld om inwoners te ondersteunen bij geldzorgen, te ondersteunen bij het vinden en behouden van werk en het stimuleren van andere vormen van participatie in de samenleving. Daarvoor hebben we professionals nodig, die kijken en vragen naar interesses en wensen van inwoners en deze kunnen vertalen naar mogelijkheden en kansen in én voor de Osse samenleving.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 1.396.000. Het bestedingsplan vanaf 2024 gekoppeld aan het nieuwe beleidskader armoede en schulden 2024-2027 is hierin verwerkt. De overige uitgaven van 2024 en toekomstige jaren worden gekoppeld aan de jaarplannen van de afdeling Werk, Inkomen en Schuldhulpverlening en hier maken we ieder jaar een bestedingsplan voor.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	2.999	0	463	-1.303	2.158
2024	2.158	0	0	-435	1.723
2025	1.723	0	0	-109	1.614
2026	1.614	0	0	-109	1.505
2027	1.505	0	0	-109	1.396

Toelichting op het meerjarenbeeld

In deze reserve bundelen we meerdere middelen/projecten:

Crisismiddelen voor de uitvoering van Tozo, gemeentelijk schuldenbeleid, preventief en pro-actief arbeidsbeleid "Van Werk naar Werk, voor bestandsontwikkeling en extra actie "Van Bijstand naar Werk" en aandacht voor "Van Bijstand naar Meedoen". TONK middelen voor de doelgroep om te kunnen meedoen, rondkomen of vooruitkomen. Daarnaast middelen voor de nieuwe wet inburgering, Bbz (Besluit bijstandsverlening zelfstandigen), vroegsignalering en bijzondere bijstand, teamontwikkelingstraject en de pilot digitaal samenwerkplan t.b.v. de Samenwerkwijze.

De middelen zijn beschikbaar gesteld, echter de uitvoering vindt gefaseerd over de jaren plaats. Hier maken we elk jaar een bestedingsplan voor. Via de vorming van een aparte reserve blijven de gelden beschikbaar voor de realisatie van deze projecten.

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Flankerend beleid energiearmoede € 257.000; voor extra inzet die nodig is op het gebied van vroegsignalering en om gemeenten tegemoet te komen in het verwachte extra beroep op bijzondere bijstand hebben we in de mei circulaire 2023 € 257.000 ontvangen. Het bestedingsplan hiervoor is in 2023 uitgewerkt en is onderdeel van het nieuwe beleidskader armoede en schulden.
- Dienstverlening aanpak armoede en schulden € 206.000; voor aanpak van geldzorgen, armoede en schulden. De middelen hebben we in de mei circulaire 2023 ontvangen. De middelen zetten we in 2024 in voor het nieuwe beleidskader armoede en schulden.

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Vergroten en uitbreiding doelgroep eenmalige energietoeslag € 665.000
- Uitvoering Tozo, Werk naar Werk & bedrijfsvoering € 253.000
- Uitvoering gemeentelijk schuldenbeleid € 190.000
- Verlening garantstelling t.b.v. aanpassing Voedselbank € 90.000
- Pilot digitaal samenwerkplan t.b.v. Samenwerkwijze € 49.000
- Pilot Budgetcoaching € 36.000
- Teamontwikkelingstraject € 20.000

2024

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Nieuw beleidskader armoede en schulden € 373.000
- Pilot Budgetcoaching € 44.000
- Uitvoering gemeentelijk schuldenbeleid € 18.000

2025 t/m 2027

We hebben de volgende onttrekking begroot:

- Nieuw beleidskader armoede en schulden € 109.000 op jaarbasis

Bij de jaarrekening bekijken we steeds hoe de uitvoering van projecten is gegaan: hoe verhouden de werkelijke uitgaven zich tot het budget? Verschillen verrekenen we met de reserve.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Integraal Voorzieningenbeleid (742005)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

De reserve wordt ingezet voor het dekken van de volgende zaken:

- Proces-, advies- en inhuurkosten bij de uitwerking van vraagstukken rondom maatschappelijke voorzieningen. Kosten welke niet direct zijn toe te rekenen aan de bouw van een voorziening.
- Niet planmatige uitgaven aan accommodaties om aanpassingen te kunnen doen, welke niet worden gedekt vanuit onderhoudsbudget.
- Het oplossen van incidentele knelpunten.
- Het uitvoeren en versnellen van een aantal majeure projecten.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 390.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	3.058	0	715	-2.479	1.293
2024	1.293	0	12	-550	756
2025	756	0	12	-253	515
2026	515	0	12	-150	377
2027	377	0	12	0	390

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Bijdrage vanuit Dorpshuis Haren € 12.128
- Opheffen reserve Ontmoeten Ussen € 252.750
- Voorbereidingskosten De Nolder € 50.000
- Voorbereidingskosten scholen en gymvoorziening Amsteleind € 200.000
- Voorbereidingskosten scholen Schadewijk € 200.000

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Tijdelijke huisvestingskosten Aventurijn € 590.801
- Beschikking warmteprobleem Fonkeling Zuiderlicht (SAAM) € 167.494
- Aandachtsexploitatie wijk- en dorpsuizen € 125.000
- Voorbereidingskrediet De Lievekamp (Zuiderstrandtheater) € 367.761
- Haalbaarheidsstudie en voorbereidingkosten Ussenstelt, Polderhof en Lockaert € 350.000
- Ontmoeten Ravenstein (Vidi Reo) € 131.900
- Theater de Lievekamp projectleiding/positioneringsonderzoek: € 141.000
- Programmering en begeleiding Warenhuis € 168.000
- Uitbreiding formatie afdeling vastgoed: € 188.716
- Diverse kleinere mutaties: € 248.300

2024

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Bijdrage vanuit Dorpshuis Haren € 12.128

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Theater de Lievekamp projectleiding/positioneringsonderzoek: € 141.000
- Uitbreiding formatie afdeling vastgoed: € 82.562
- Diverse kleinere mutaties: € 196.300
- Voorbereidingskosten de Nolder, scholen Schadewijk en scholen/sportzaal Amsteleind: € 130.000

2025

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Bijdrage vanuit Dorpshuis Haren € 12.128

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Uitbreiding formatie afdeling vastgoed: € 82.562
- Voorbereidingskosten de Nolder, scholen Schadewijk en scholen/sportzaal Amsteleind: € 170.000

2026

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Bijdrage vanuit Dorpshuis Haren € 12.128

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Voorbereidingskosten de Nolder, scholen Schadewijk en scholen/sportzaal Amsteleind: € 150.000

2027

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Bijdrage vanuit Dorpshuis Haren € 12.128

Niet in de tabel zichtbaar is de mogelijke onttrekking van maximaal € 250.000 aan inrichtingskosten voor het nieuwe wijkcentrum Ontmoeten Oss Noord-West. De raad heeft besloten hiervoor een claim te oormerken uit de reserve IVB. Omdat het gaat om een "mogelijke" bijdrage is deze nog niet zodanig financieel verwerkt. Wanneer dit toekomstig gaat spelen leggen we dit opnieuw voor. Hoewel dit dus niet in het financieel pakket (en dus in bovenstaande tabel) zichtbaar is houden wij de claim wel geoormerkt als toekomstige uitgave uit de IVB reserve, waardoor het feitelijke beschikbare saldo einde begrotingsperiode € 140.000 is.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Verduurzaming maatschappelijk vastgoed (742056)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

We staan voor een ambitieuze opgave om ons vastgoed te verduurzamen. Met vrijgevalle middelen vanuit de onderhoudsvoorzieningen is deze reserve Verduurzaming maatschappelijk vastgoed gevormd. De reserve heeft als doel het verduurzamen van onze gebouwen die niet op korte termijn vanuit het meerjaren investeringsplan (MIP) voor verbouw of vervangende nieuwbouw staan ingepland. Hiermee houden de vrijgevalle middelen vanuit de onderhoudsvoorzieningen hun bestemming maatschappelijk vastgoed.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Met de bestemmingsreserve worden specifieke kosten gefinancierd. Namelijk het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Momenteel wordt een onderzoek uitgevoerd waaruit een plan ontstaat hoe we de reserve gaan inzetten. Dit zal in de eerste marap 2024 worden voorgesteld. Vooralsnog is de stand van de reserve eind 2027 € 3.056.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	3.829	0	0	-759	3.070
2024	3.070	0	0	-14	3.056
2025	3.056	0	0	0	3.056
2026	3.056	0	0	0	3.056
2027	3.056	0	0	0	3.056

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Onderzoekskosten project verduurzamen maatschappelijk vastgoed € 75.000
- Vervangen glas Jan Cunen en Oude Klooster Geffen € 120.000
- Verduurzamen Avanti Lithoijen € 275.000
- Klimaatproblemen MFA Lith € 208.460
- Klimaatproblemen De Meteor € 81.000

2024

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Klimaatproblemen MFA Lith € 14.000

Zit er voldoende geld in de reserve? ja
Moet de reserve aangevuld worden? nee
Kan de reserve verlaagd worden? nee

Lievekamp (742050)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

We reserveren geld voor ontwikkeling van theater De Lievekamp. Momenteel werken we aan de voorbereidingen voor ingrijpende (ver)nieuwbouw van het theater, de muziekschool en het omliggende gebied. Dit zal forse financiële consequenties hebben. We willen hiervoor vast gaan sparen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 1,5 miljoen.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	900	0	300	0	1.200
2024	1.200	0	300	0	1.500
2025	1.500	0	0	0	1.500
2026	1.500	0	0	0	1.500
2027	1.500	0	0	0	1.500

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023 en 2024

We hebben in 2023 en 2024 een storting van € 300.000 voor toekomstige ontwikkelingen van De Lievekamp begroot.

Zit er voldoende geld in de reserve? ja

Moet de reserve aangevuld worden? nee

Kan de reserve verlaagd worden? nee

Carnavalsloodsen (742006)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Het budget in deze reserve is nodig om de komende jaren uitgaven voor carnavalsloodsen te kunnen dekken. In de 'Rapportage huisvesting carnavalsverenigingen' zijn aan diverse overkoepelende carnavalsverenigingen financiële toezeggingen gedaan om hun huisvestingsprobleem op te kunnen lossen. Het college heeft dit rapport op 11 december 2007 vastgesteld. Daarna heeft de gemeenteraad het ook vastgesteld.

We keren pas geld uit als er een concrete oplossing is voor een specifiek huisvestingsprobleem en als daar ook daadwerkelijk kosten voor gemaakt zijn of op korte termijn gemaakt worden. Op dit moment zijn we in overleg met een carnavalsvereniging die een subsidieverzoek heeft ingediend.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Er zijn geen stortingen of onttrekkingen geraamd.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	57	0	0	0	57
2024	57	0	0	0	57
2025	57	0	0	0	57
2026	57	0	0	0	57
2027	57	0	0	0	57

Toelichting op het meerjarenbeeld

We hebben geen stortingen en/of onttrekkingen begroot.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Integraal uitvoeringsprogramma (IUP) (742011)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve heeft een driedelig doel, te weten:

1. Verzorgen voor jaarovergang van onderhanden werken;
2. Sparen voor groot onderhoudsprojecten in de openbare ruimte;
3. Opvangen projectresultaten en het afdekken van kleine functionele verbeteringen.

Op deze drie niveaus wordt de reserve gespecificeerd.

Verzorgen voor jaarovergang van onderhanden werken

1.1 Definitie

De projecten uit het Integraal UitvoeringsPlan (IUP) worden uit de beschikbare vervangingsgelden en groot onderhoudsgelden betaald. Hierbij wordt o.a. de vervanging met het groot onderhoud afgestemd.

Deze projecten hebben vaak een meerjarig karakter. Dit betekent dat de beschikbare middelen voor de projecten over het jaar heen gaan. Tevens kunnen projecten o.a. door het bestuurlijke- en inspraakproces soms later in uitvoering worden genomen en worden dan ook aan het eind van het jaar overgeheveld. Het aandeel van deze nog niet uitgevoerde werkzaamheden aan het eind van het jaar benoemen wij als "onderhanden werken".

Op basis van de voorschriften BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) worden deze restant groot onderhoudsgelden aan het eind van het jaar tijdelijk in deze reserve gestort en in het begin van het jaar uit deze reserve gehaald om de projecten te betalen.

Deze storting in de reserve wordt onder de rubriek "onderhanden werken" opgenomen.

1.2 Maximale omvang

In het integrale beheerplan openbare ruimte wordt om de vier jaar de vervangingsopgave voor de openbare ruimte berekend en aan het bestuur voorgelegd. Onder deze vervangingsopgave wordt de verdere stijging van de vervangingsinvesteringen bedoeld. Deze stijgen omdat delen/objecten van de openbare ruimte aan het eind van de levensduur komen en vervangen behoren te worden. Deze vervangingsopgave wordt in de Programmabegroting (offertes – nieuw beleid) voorgelegd.

Deze vervangingsopgave kan aan het bestuur worden voorgelegd mits de werkvoorraad van de IUP projecten niet boven een bedrag van € 6,5 miljoen uit komt. Deze norm is gebaseerd op een bedrag van € 3,5 miljoen voor "onderhanden werken" (groot onderhoudsgelden) en een bedrag van € 3 miljoen restant investeringsgelden (vervangingsgelden). Deze norm is op basis van ervaringsgegevens tot stand gekomen en worden als communicerende vaten beschouwd. Het totaal mag niet boven deze maximale norm uitkomen.

Als aan het eind van het jaar een overschrijding heeft plaatsgevonden kan het komende jaar geen vervangingsopgave aan het bestuur worden voorgelegd. Dit om te voorkomen dat de werkvoorraad te hoog oploopt.

2. Sparen voor groot onderhoudsprojecten in de openbare ruimte

2.1 Definitie

In de begroting is voor elk discipline (wegen, groen, VRI, OV, riolering, parkeren, haven) groot onderhoudsgeld aanwezig. Deze groot onderhoudsgelden worden ingezet voor:

- a. Regulier groot onderhoud;
- b. Groot onderhoud samen met vervangingsinvesteringen uitvoeren (IUP-projecten);
- c. Meerjarig sparen voor groot onderhoudsprojecten.

Het regulier groot onderhoudsbudget is een zeer beperkt budget (circa 1 %). De groot onderhoudsgelden worden nagenoeg geheel ingezet voor de onderdelen b en c. Het groot onderhoud wordt gebaseerd op de beheerplannen Wegen, Groen, VRI (VerkeersRegelInstallatie), OV (Openbare Verlichting), riolering, parkeren en haven.

De beheerplannen Wegen, Groen, VRI en OV zijn met ingang van het jaar 2021 samengevoegd tot 1 integraal beheerplan openbare ruimte. Het meerjarig sparen voor deze groot onderhoudsprojecten in de openbare ruimte

worden onder deze noemer in deze reserve gestort. Deze projecten worden in het IUP expliciet met het spaarbedrag benoemd. Op het moment dat het project wordt uitgevoerd worden deze gelden uit deze reserve gehaald. Bijvoorbeeld: het groot onderhoud aan de N329. Deze kunnen zo'n grote omvang hebben dat er eerst hiervoor jaren gespaard behoort te worden.

2.2 Maximale omvang

Dit deel van de reserve IUP kent geen maximale omvang. Op basis van het vastgestelde IUP kan dit bedrag voor het benoemde groot onderhoudsproject in deze reserve worden opgenomen.

3 Opvangen projectresultaten

3.1 Definitie

Uitgangspunt is om de tegenvallers van de IUP projecten af te dekken uit de meevallers van de IUP projecten, we hebben dit nog niet begroot. We doen dit op basis van de werkelijke resultaten bij de jaarrekening. We stellen twee keer per jaar een voortgangsrapportage op omtrent de IUP projecten. (programmabegroting en jaarrekening). Hierbij wordt ingegaan op de voortgang van de projecten en de (voorlopige) projectresultaten. De projecten worden binnen deze kaders financieel bijgesteld zodat de projectleiders over het juiste budget kunnen beschikken. Een tekort of overschot op totaalniveau van alle projecten wordt met de reserve IUP verrekend.

a. Maximale omvang

De omvang van het opvangen van projectresultaten en het afdekken van kleine functionele verbeteringen mag in deze reserve maximaal € 750.000 bedragen. De tegenvallers bij de IUP projecten worden uit dit deel van de reserve opgevangen. Tevens mogen de kleine functionele verbeteringen in het bestek van het IUP projecten – mits deze financiële middelen aanwezig zijn- uit deze reserve worden betaald.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Saldo reserve

Het saldo reserve IUP bedraagt € 8.811.898 en is als volgt opgebouwd:

1. Jaarovergang onderhanden werken: € 7.189.768
2. Sparen groot onderhoudsprojecten in de openbare ruimte: € 872.130
3. Opvangen projectresultaten: € 750.000

Het onderdeel hiervan "saldo jaarovergang onderhanden projecten" is € 7.189.768. Dit bedrag ligt hoger dan de norm van € 6.500.000. Nieuwe vervangingsopgaven zullen worden voorgelegd nadat het saldo weer onder de norm van € 6.500.000 uitkomt.

Specificatie Reserve IUP	
1. Jaarovergang / onderhanden werk projecten	7.189.768
2. Sparen voor groot onderhoudsprojecten in de openbare ruimte	872.130
3. Opvang projectresultaten en afdekken functionele verbeteringen	750.000
Nieuwe projecten	0
Totaal	8.811.898
Specificatie spaardeel GO projecten	
Aanpassingen aansluitende Infra van de Noordelijke Randweg	432.130
Prijsstijgingen wereldwijde marktsituatie	440.000
Totaal	872.130
Specificatie functionele zaken	
beginstand functionele zaken	250.000
Toevoeging / onttrekking projectresultaten	0
Totaal	250.000
Specificatie opvang projectresultaten	
Beginstand projectresultaten	500.000
Toevoeging / onttrekking projectresultaten	0
Totaal	500.000
Specificatie nieuwe projecten	
	0
Totaal	0

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	8.812	0	0	0	8.812
2024	8.812	0	0	0	8.812
2025	8.812	0	0	0	8.812
2026	8.812	0	0	0	8.812
2027	8.812	0	0	0	8.812

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023-2024

We hebben geen stortingen of onttrekkingen begroot.

We gebruiken de komende jaren om de omzet van het IUP op het gewenste niveau te krijgen. De gewenste omzet is vastgelegd in de notitie vervangingsinvesteringen openbare ruimte. In het projectplan "*Toekomstbestendig team Gebieden & Projecten*" is beschreven hoe met 7,5 fte de omzet van het IUP verhoogt zal worden. De arbeidsmarkt en inwerkperiode zijn hiervoor bepalend. Vanwege de onzekerheid hierover zijn geen stortingen/onttrekkingen opgenomen.

In het bedrag van € 8,8 miljoen zit een bedrag van € 7,2 miljoen vanuit 2022 voor onderhanden werken. Dit betekent dat dit projecten in uitvoering zijn waarvan we nog kosten verwachten. Het overgrote deel van deze reserve is dus bedoeld voor projecten waar we al mee bezig zijn.

Een verdere toelichting hierover is opgenomen in de voortgangsrapportage IUP.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Baggeren Haven (742049)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

In 2020 zijn er onverwachte ondieptes in de haven van Oss, het Burgemeester Delenkanaal, de Oude Maasarm en de Lithse Ham geconstateerd. Daarnaast blijkt de kleilaag op plaatsen geërodeerd en heeft deze nadere inspectie en reparatie nodig. We willen de haven en het kanaal in een staat van onderhoud brengen zodat de havenbedrijven en de beroepsvaart op een economische, ecologische en veilige manier in de haven en het kanaal kan werken. Dit geldt ook voor de watergebieden waarbij het hier niet alleen om werken maar aanvullend ook om recreëren gaat.

We gaan aanvullende metingen verrichten om de werkzaamheden en hoeveelheden goed in een bestek/opdracht op te nemen. Op basis hiervan krijgen we inzicht in de kosten. De kosten van deze baggeroperatie zullen we meenemen in de Eerste financiële tussenrapportage van 2022. Op basis van het eerste onderzoek zijn de kosten geraamd tussen € 1,7 en € 3,6 miljoen. In de voorziening van de haven is een bedrag van € 0,75 miljoen aanwezig voor het baggeren waardoor het tekort uit zal komen tussen € 0,95 en € 2,85 miljoen. We vormen hier een reserve voor.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimale omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 0.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	3.814	0	0	-2.800	1.014
2024	1.014	0	0	0	1.014
2025	1.014	0	0	0	1.014
2026	1.014	0	0	0	1.014
2027	1.014	0	0	0	1.014

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 2,8 miljoen: In het najaar van 2023 zullen hiervoor baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Egalisatie rioolbeheer (742008)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Vanuit de boekhoudvoorschriften (BBV) maken we onderscheid in een voorziening en een reserve rioolbeheer. In het tarief mogen spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen worden meegenomen. Deze worden in de exploitatie als last aan de voorziening rioolbeheer toegevoegd.

Daarnaast hebben we een bestemmingsreserve egalisatie rioolbeheer. Afwijkingen ten opzichte van de begroting, zoals efficiency- en aanbestedingsverschillen, kunnen we aan de bestemmingsreserve riolering toevoegen of onttrekken.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

We hebben afgesproken dat er maximaal € 250.000 in de reserve mag zitten. Als er meer geld in de reserve zit kijken we of de tarieven voor de rioolheffing verlaagd kunnen worden. In de komende jaren worden structureel bedragen onttrokken tot het niveau van € 250.000 behaald is. Met deze reserve kunnen we nog een aantal jaar het tarief gelijk houden. Op termijn is dit echter niet meer mogelijk en moeten we rekening houden met een jaarlijkse stijging van het tarief met minimaal de inflatiecorrectie.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	1.017	0	0	-36	981
2024	981	0	0	-92	889
2025	889	0	0	-92	796
2026	796	0	0	-92	704
2027	704	0	0	-92	611

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

Met ingang van 2023 onttrekken we € 36.000 om de tariefstijging beperkt te houden tot een inflatiecorrectie van 2,8%.

2024-2027

We houden rekening met een onttrekking van € 92.000 om kosten te kunnen betalen. Hierdoor kunnen we de tarieven voor rioolheffing gelijk houden. De reserve is hiervoor toereikend.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Afvalstoffenheffing (742015)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

De reserve afvalstoffenheffing is bedoeld om schommelingen in de kosten van afvalinzameling en verwerking op te vangen. Door de reserve daarvoor in te zetten voorkomen we grote schommelingen in de tarieven voor de afvalstoffenheffing.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Bij het vormen van de reserve is besloten dat het plafond van de reserve € 750.000 is. Daarmee kunnen we prijsschommelingen tot 5% opvangen. Als er meer geld in de reserve zit kijken we of de tarieven voor de afvalstoffenheffing verlaagd kunnen worden. Ook kan dit ertoe leiden dat burgers beloond worden voor hun goede gedrag bij het aanbieden van restafval.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	2.406	0	0	-968	1.438
2024	1.438	0	0	-600	839
2025	839	0	0	-399	439
2026	439	0	0	-201	238
2027	238	0	0	12	250

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

De geplande onttrekking van € 968.000 is nodig op de teruggave van de afvalstoffenheffing te betalen. Bij minder ledigingen van huishoudelijk afval ontvangt de burger een bedrag van de afvalstoffenheffing terug.

2024-2027

De reserve zal de komende jaren gefaseerd worden ingezet om het tarief gelijkmatig te laten stijgen van 10,9 % in 2024 naar 15,7 % in 2027.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Groenfonds landelijk gebied (742017)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve zetten we in om onze ambities op het gebied Groen, Blauw en Natuur in brede zin te kunnen uitvoeren en opvolgende periodieke (door het bevoegd bestuursorgaan) vastgestelde uitvoeringsprogramma's. Daarnaast wordt de reserve ingezet om aan verplichtingen te voldoen welke direct voortvloeien aan gerichte bijdragen vanuit derden. De reserve wordt gevoed vanuit meerdere bronnen:

1. Grondbedrijf. Met ingang van het jaar 2022 verandert de structuur van stortingen via het grondbedrijf. De storting bestond uit (tussentijdse) winstneming van het grondbedrijf voor een bedrag van € 5 per verkochte m2 grond. Deze bijdrage is vervallen.
2. Hiervoor in de plaats komt de bijdrage verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving. Voor de periode 2022 tot en met 2031 is een aanvulling nodig van € 1,3 miljoen. Deze stortingen komen vanuit de reserve verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving. De gemeente kan deze middelen inzetten voor natuurontwikkeling, landschapsverbetering, toeristisch-recreatieve ontwikkelingen, sloop en sanering van ongewenste bebouwing en bedrijvigheid, aanleg van ontsluitingen en (toegangs-)wegen in het landelijk gebied en cultuurhistorische ontwikkelingen.
3. Ruimtelijke kwaliteitsregelingen. We storten bedragen die we van particulieren ontvangen voor ruimtelijke kwaliteitsverbetering. Deze stortingen kennen in hoofdzaak een drietal viertal grondslagen:
 - a. De regeling kwaliteitsverbetering landschap. Het betreft niet planmatige ontwikkelingen in het landelijk gebied met een grote impact op de omgeving en het landschap (de zgn "categorie 3 ontwikkelingen"). Hiervoor geldt een bijdrage van minimaal 20% van de bestemmingswinst. Dit kan "in natura" of middels een storting in deze reserve. De stortingen moeten worden ingezet in landschapsprojecten in het landelijk gebied.
 - b. De 1% bijdrage bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Bij stedelijke ontwikkelingen is de basisinspanning voor de landschappelijke tegenprestatie bepaald per m2 op 1% van de uitgifteprijs van de gronden. Dit kan worden gestort in een landschapsfonds, of worden geïnvesteerd in een landschapsplan. Die investering moet buiten het (toekomstig) stedelijk gebied landen. Het groen in de wijk maakt intrinsiek onderdeel van uit van een stedenbouwkundige ontwikkeling, en kan niet worden ingezet voor kwaliteitsverbetering landschap.
 - c. Stimuleringsbijdrage vanuit de Ruimte voor Ruimte regeling. Per ontwikkelde Ruimte voor Ruimte woning ontvangen we een stimuleringsbijdrage van de provincie (m.u.v. het grondgebied van de voormalige gemeente Maasdonk). Deze bijdrage moet worden ingezet voor een kwaliteitsimpuls voor het landelijk gebied.
 - d. Bijdrage vanuit de regeling Maatwerk Omgevingskwaliteit, anders dan de stimuleringsbijdrage voor RvR. Voor de ontwikkeling van een nieuwe woning op een ruimtelijk aanvaardbare locatie in het landelijk gebied kan in plaats van de aanschaf van een RvR titel gekozen worden voor het leveren van een tegenprestatie in omgevingskwaliteit. Deze zal in de meeste gevallen bestaan uit een fysieke tegenprestatie zoals de sanering van een VAB locatie, maar kan ook bestaan uit een (aanvullende) storting in deze reserve ten behoeve van de realisatie van omgevingskwaliteit zoals de sloop van opstallen, afwaardering van gronden ten behoeve van natuur, ontwikkeling van natuur, behoud van cultuurhistorische waarden. Voor de realisatie van de deze maatregelen geldt een termijn van 5 jaar.
4. Incidentele stortingen. Deze lichten we ieder jaar toe onder de rubriek stortingen. Incidentele stortingen worden niet geraamd, de werkelijke ontvangsten worden gestort.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang van de reserve aan het einde van de meerjarenraming bedraagt € 1,3 mln.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	1.347	0	0	-28	1.319
2024	1.319	0	0	-58	1.261
2025	1.261	0	0	-58	1.202
2026	1.202	0	0	-8	1.194
2027	1.194	0	0	0	1.194

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Bij amendement van de programmabegroting 2022-2025 is besloten een bedrag van € 28.000 te onttrekken voor de STILA regeling.
- Ter ontwikkeling van het Bos van Oss verwachten wij in het vierde kwartaal van 2023 met een voorstel naar de raad te komen. We verwachten een onttrekking te vragen voor de aankoop en afwaardering van (agrarische) grond en voor planvorming en proceskosten.

2024/2025/2026

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- We onttrekken in 2024 en 2025 € 50.000 voor de STILA regeling. In 2024, 2025 en 2026 onttrekken we € 8.333 voor de Ervenplus regeling.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Klimaatadaptatie (742054)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve is nodig om te kunnen anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering. Hoe groot de gevolgen precies zijn, is niet met zekerheid te zeggen. We ondervinden al langere hete periodes en periodes met extreme neerslag en verhoogde afvoeren via de Maas. De gevolgen zijn divers: van schade aan ecosystemen en gezondheidsschade tot directe economische schade. De opgave is om de kwetsbaarheid van onze stad en het buitengebied met de kernen te verminderen. Zowel voor onze inwoners en ondernemers, als voor onze flora en fauna.

Deze reserve willen we inzetten om robuuste ecosystemen te bouwen die beter bestand zijn tegen de klimaatverandering. Ook zijn de middelen nodig om directe verlichting te creëren op hittegevoelige plaatsen en plaatsen met veel wateroverlast. We kiezen hierbij voor een werkwijze die het water- en bodemsysteem als leidend principe neemt. Dit betekent in de praktijk dat we kiezen voor het vergroenen van bebouwde gebieden, voor natuurlijke waterbuffers en voor minder verharding. We vullen deze maatregelen aan met technologische oplossingen waar dat nodig is.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang is € 1,5 miljoen.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	0	0	500	-40	460
2024	460	0	500	-160	800
2025	800	0	500	0	1.300
2026	1.300	0	0	0	1.300
2027	1.300	0	0	0	1.300

Toelichting op het meerjarenbeeld

We storten in de jaren 2023, 2024 en 2025 een bedrag van € 500.000.

2023 en 2024

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- We onttrekken een bedrag van € 40.000 in 2023 en € 160.000 in 2024 voor de inhuur van expertise voor het vertalen van de landelijke maatlat, opstellen kansenskaart ecologie en het opstellen en start uitvoering communicatiekalender.

Zit er voldoende geld in de reserve? ja

Moet de reserve aangevuld worden? nee

Kan de reserve verlaagd worden? nee

Bodemsanering (742018)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

We gebruiken deze reserve om noodzakelijke en/of wenselijke bodemonderzoeken en saneringen te betalen waar op een andere manier geen geld voor beschikbaar is. Dat doen we op basis van het beheerplan bodemsanering.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 0.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	434	0	5	-140	300
2024	300	0	0	-150	150
2025	150	0	0	-85	65
2026	65	0	0	-35	30
2027	30	0	0	-24	5

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023-2027

In de periode 2023-2027 halen we jaarlijks geld uit de reserve voor bodemsaneringsprojecten.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Ontwikkeling windpark (742026)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

We gebruiken deze reserve om de voorbereidingskosten voor de ontwikkeling van een windmolenpark bij bedrijventerrein Elzenburg-De Geer te betalen. Als het windpark er inderdaad komt worden de inkomsten uit het park in deze reserve gestort.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 0.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	225	0	0	0	225
2024	225	0	0	0	225
2025	225	0	0	0	225
2026	225	0	0	0	225
2027	225	0	0	0	225

Toelichting op het meerjarenbeeld

We hebben geen stortingen of onttrekkingen geraamd.

Bij de jaarrekening onttrekken we de werkelijke kosten uit de reserve.

Zit er voldoende geld in de reserve? ja

Moet de reserve aangevuld worden? nee

Kan de reserve verlaagd worden? nee

Risicoreserve waardering lening Wachtmeesters (742059)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

We hebben een lening van in totaal € 2,1 miljoen aan de Wachtmeesters BV verstrekt. Daarvan is € 1,4 miljoen een achtergestelde lening. Het terugbetalen van de lening is afhankelijk van een te verwachten uitspraak van de Raad van State en van het realiseren van de toekomstige businesscase in de exploitatie van windmolens. Voor deze onzekerheden hebben we een voorziening en een reserve gevormd.

Deze risicoreserve betreft het deel van de lening wat niet besteed is en/of geen verplichtingen voor zijn aangegaan op 31 december 2022.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de planperiode is € 800.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	800	0	0	0	800
2024	800	0	0	0	800
2025	800	0	0	0	800
2026	800	0	0	0	800
2027	800	0	0	0	800

Toelichting op het meerjarenbeeld

We hebben geen stortingen en/of onttrekkingen begroot.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Investeringsfonds Duurzaamheid (742020)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Doel van het investeringsfonds is het in brede zin doen van investeringen in- en het financieren van kosten voor de warmte- en energietransitie, en het bevorderen van circulaire economie (grondstoffen). We financieren kosten voor de opgaven die we als gemeente moeten uitvoeren als uitvloeisel van het klimaatakkoord. Het fonds is ook opgericht voor de (nog te starten) financiële businesscases van de windmolens op industrieterrein Elzenburg-de Geer en duurzame polder, en eventuele grootschalige zonnevelden. Vanuit de opbrengsten van die businesscases kunnen nieuwe initiatieven en investeringen in duurzaamheid worden gefinancierd.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 154.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	1.526	0	0	-1.014	512
2024	512	0	0	-358	154
2025	154	0	0	0	154
2026	154	0	0	0	154
2027	154	0	0	0	154

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- uitvoeringskosten energie- en warmtetransitie € 677.627
- personele inzet programmacapaciteit en -management € 336.000

2024

- uitvoeringskosten energie- en warmtetransitie € 250.000
- personele inzet programmacapaciteit en -management € 108.000

Zit er voldoende geld in de reserve? ja
Moet de reserve aangevuld worden? nee
Kan de reserve verlaagd worden? nee

Quick wins binnenhavens (742029)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve is bedoeld voor het ontwikkelen van de Osse binnenhaven tot hét multimodale goederenknooppunt van de regio Noordooost-Brabant.

In 2012 hebben we van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu een bijdrage van € 3,8 miljoen gekregen voor de verdere ontwikkeling van de containeroverslag in onze binnenhaven. Deze bijdrage komt overeen met 50% van de investeringskosten van het plan dat we gemaakt hebben. De andere 50% moet door andere publieke en/of private partijen gefinancierd worden.

De containerterminal wil uitbreiden. Dit willen we mogelijk maken door gronden aan te kopen en vervolgens in erfpacht uit te geven aan de containerterminal.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 0.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Ottrekking	Saldo 31 december
2023	3.756	0	3.800	0	7.556
2024	7.556	0	0	0	7.556
2025	7.556	0	0	0	7.556
2026	7.556	0	0	0	7.556
2027	7.556	0	0	0	7.556

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- cofinanciering realisatie van maatregelen aan het goederenspoor ten behoeve van veiligheid en functionaliteit: € 3.800.000

2024

We hebben geen stortingen of onttrekkingen geraamd.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Economie (742028)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

De reserve economie is bedoeld om projecten en activiteiten te versnellen die bijdragen aan het realiseren van onze economische ambities. Het gaat om projecten die een stimulans zijn voor economische innovatie, kennisontwikkeling, ondernemerschap en nieuwe business initiatieven binnen de gemeente. In de afgelopen jaren hebben we bijvoorbeeld bijdragen verstrekt aan de Kracht van Oss, Pivot Park, BioConnection en Agrifood Capital.

We gebruiken de volgende criteria om af te wegen of we geld uit de reserve halen:

- Het moet gaan om het ondersteunen van projecten of activiteiten die een directe relatie hebben met ondernemers/bedrijven. Zij doen bij voorkeur ook mee aan de projecten.
- De projecten of activiteiten zijn bedoeld om de samenwerking tussen het bedrijfsleven onderling en/of met het onderwijs en overige maatschappelijke instellingen te bevorderen.
- Er is bij voorkeur sprake van een multiplier-effect: het project vormt een vliegwiel voor andere projecten of activiteiten.
- We ondersteunen geen projecten of activiteiten die vooral gericht zijn op infrastructuur, locatieontwikkeling, gebiedsontwikkeling of vastgoedontwikkeling. Daarvoor hebben we andere middelen (bijvoorbeeld de reserve mobiliteit en het grondbedrijf).

De reserve kan ook gebruikt worden om economische haalbaarheid- en/of beleidsonderzoeken te betalen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang bij deze reserve aan het einde van de meerjarenraming is € 111.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	742	0	250	-191	802
2024	802	0	0	-691	111
2025	111	0	0	0	111
2026	111	0	0	0	111
2027	111	0	0	0	111

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Moleneind € 250.000

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Kracht van Oss € 100.000
- Ruimte voor bedrijven € 50.000
- Promotie en branding Pivot Park € 25.000
- Doorontwikkeling Pivot Park 2.0 € 15.500

2024

We hebben geen stortingen begroot.

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Moleneind € 250.000
- Kracht van Ossen Starters Succes Oss € 100.000
- Ruimte voor bedrijven € 100.000
- Circulaire bouw en verduurzaming van bedrijventerreinen € 80.000
- Parkmanagement € 50.000
- Ontwikkelen Brabant Ports € 45.000
- Aantrekken en behouden van talent € 25.000
- Promotie en branding Pivot Park € 25.000
- Doorontwikkeling Pivot Park 2.0 € 15.500

Zit er voldoende geld in de reserve? ja

Moet de reserve aangevuld worden? nee

Kan de reserve verlaagd worden? nee

Walkwartier en omgeving (742024)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

De financiële middelen in de reserve Walkwartier zijn gereserveerd voor:

- activiteiten in het centrum
- centrumontsluiting
- de revitalisering van De Wal en omgeving
- Warenhuis en fietsenstalling

Activiteiten centrum

Voor activiteiten in het centrum resteert een eenmalig bedrag van € 87.664. Deze is door COVID 19 niet aangewend.

Centrumontsluiting

Visie

De visie centrumring geeft de gewenste kwaliteitsverbetering voor dit gebied weer. De visie geeft op hoofdlijnen aan waar de openbare ruimte aan moet voldoen. Het schetst een totaalbeeld van hoe de gebieden binnen het plangebied zich tot elkaar verhouden, welke sfeer deze gebieden zouden moeten uitstralen en op welke manier dat ruimtelijk zou kunnen.

Uitgevoerde werkzaamheden

In het voorjaar 2019 is de eerste fase opgeleverd. Dit betreft delen van de Raadhuisklaan, Molenstraat en Oostwal. In deze fase is ook de rotonde met het kunstwaard aangelegd.

Voor deze fase is een subsidie van de provincie Noord-Brabant ontvangen. Deze inkomstenpost is op de uitgaven in mindering gebracht.

In 2020 is de Bram van den Berghstraat opgeleverd en is de dynamische afsluiting (paaltjes uit de grond) in het centrum vernieuwd.

Nog uit voeren werkzaamheden 2025-2026

De verwachting is dat de overige deelgebieden van de centrumontsluiting in 2025-2026 aan de beurt komen. Na volledige realisering van de bouw van het Walkwartier.

Het gaat hierbij om de gebieden van:

- Deel Oostwal vanaf kruising Bram van Den Berghstraat tot Hooghuisstraat (inclusief kruising)
- Deel Molenstraat vanaf rotonde tot Carmelietenstraat
- Haarviltstraat

Revitalisering De Wal en omgeving

De kernopgave binnen dit onderdeel is de herontwikkeling van het gebied V&D-De Wal. Deze herontwikkeling draagt bij aan het streven naar een compact stadscentrum en voegt nieuwe functies toe op deze plek.

De revitalisering betreft de Molenstraat tot TBL, Walplein, Walstraat, Wal, Carmelietenstraat en het opheffen en omvormen van de parkeerplaats De Wal. Tevens worden de straten Hooghuisstraat en Burgwal hierbij betrokken.

Voor deze investeringen is een bedrag geraamd op basis van kengetallen en hergebruik van bestaand materiaal. Naast deze investeringen behoort de boekwaarde van de parkeerplaats de Wal te worden afgeboekt. Ons aandeel voor de kosten waterberging bij het Walkwartier is bij deze post geraamd.

De parkeerplaats van de Wal is inmiddels opgeheven. De boekwaarde van deze parkeerplaats is per 31-12-2020 uit deze reserve afgeboekt.

De werkzaamheden worden voorzien in het jaar 2025 en 2026. Na de realisatie van het Walkwartier.

Warenhuis en fietsenstalling TBL

Uit deze reserve wordt een deel van de afbouw van Warenhuis, externe adviseurs, verhuisbijdrage en de verplaatsing van de fietsenstalling naar de omgeving van het Walkwartier betaald. De projectleider/adviseurskosten voor de TBL ontwikkelingen (verplaatsen fietsstalling) is onderdeel van deze reserve.

Tevens is in deze reserve een post onvoorzien van € 500.000 voor de bouw/inrichting van het Warenhuis opgenomen (raadsbesluit 30 januari 2020).

Egalisatiereserve

De reserve wordt gevoed vanuit de Programmabegroting 2018-2021 en de incidentele vrijval impuls gelden stadscentrum 2019 tot en met 2023. De impuls gelden dekken de exploitatie Warenhuis vanaf 2024 af. Deze middelen zijn nodig om de bovengenoemde activiteiten en investeringen in dit gebied te kunnen uitvoeren.

Op het moment dat de projecten/investeringen worden uitgevoerd gaan we geld aan de reserve onttrekken. Middelen die we in een bepaald jaar niet uitgeven storten we terug in de reserve, zodat ze beschikbaar blijven voor de beschreven activiteiten en investeringen. Eventuele aanbestedingsvoordelen van de afzonderlijke projecten blijven in deze reserve aanwezig om tegenvallers van toekomstige aanbestedingen te kunnen afdekken.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Alle beschikbare middelen in deze reserve zijn de komende jaren nodig voor de activiteiten die we hiervoor beschreven hebben.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	6.798	0	1.307	-1.100	7.005
2024	7.005	0	0	-172	6.833
2025	6.833	0	0	0	6.833
2026	6.833	0	0	0	6.833
2027	6.833	0	0	0	6.833

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 600.000 op basis van besluitvorming raadsbesluit 30 januari 2022. Bedrag is bestemd om het tekort van de grondexploitatie Walkwartier af te dekken en voor de post onvoorzien van het Warenhuis
- € 707.000 om de forse prijsstijgingen -die in het jaar 2023 zijn ontstaan- op te vangen

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 1.055.000 is overgebracht naar de bestemmingsreserve casco bouw Warenhuis. Deze reserve dekt een deel van de bouw van het Warenhuis af
- € 45.000 voor de voorbereiding van de ontwikkelingen van het stadssportpark en voorzieningen TBL

2024

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 21.750 bestemd voor afdekking huurkosten Toeristisch Informatiepunt
- € 150.000 naar reserve stadssportpark gebracht. Dit bedrag is bestemd voor de aanleg fietsenstalling

Zit er voldoende geld in de reserve? ja

Moet de reserve aangevuld worden? nee

Kan de reserve verlaagd worden? nee

Investeringsfonds Stadshart Oss (742025)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Doel investeringsfonds

Het investeringsfonds draagt bij aan de realisatie van de koers Stadshart Oss. Het investeringsfonds is hierbij gericht op majeure investeringen in stedelijke (vastgoed) ontwikkeling waarvan parkeren en openbare ruimte & groen onderdeel kunnen zijn. Het betreft investeringen op fysieke plekken die een belangrijke bijdrage leveren aan een toekomstbestendig Stadscentrum, waarin vernieuwen van de vitaliteit, attractiviteit en de economische veerkracht centraal staat.

Daarnaast wordt deze reserve gebruikt voor stimuleringsregelingen om de fysieke aantrekkelijkheid en de compactheid van het stadshart te verbeteren. Zo worden de regeling Wonen in het centrum en budget voor vergroening (beide raadsbesluiten van april 2020) gedekt uit deze reserve. Verder willen we middelen beschikbaar stellen voor regelingen die bijdragen aan het compact maken van het stadshart, zoals een regeling die de verplaatsing stimuleert van ondernemers naar de pit (en de schil) van het stadshart. Ook de stimulering van gevelverbeteringen dekken we uit deze reserve.

Deze regelingen zijn voor een aantal jaren gefinancierd. Voor de beschikbare middelen voor deze regelingen wordt naar onderstaand financieel meerjarenbeeld verwezen (onttrekkingen).

Het werkgebied voor dit investeringsfonds is primair gericht op de 'pit en de flexibele schil'. Investerings in de 'omgeving van het centrum' komen (pas) in tweede instantie in aanmerking voor een bijdrage uit het fonds. Niet bedoeld zijn (consumptieve) bestedingen ten behoeve van bijvoorbeeld de samenwerking tussen partijen in het stadscentrum, de organisatie van evenementen, stimulering van ondernemerschap of de profilering van het Stadscentrum.

Criteria en procedure

De investeringsprojecten worden getoetst aan de hand van de volgende criteria. Aan de verschillende criteria kennen we geen relatieve weging en/of volgorde van voorkeur toe. Ook omdat weging in de tijd kan verschillen, bijvoorbeeld door marktomstandigheden of externe factoren. De criteria zijn:

1. Mate waarin een project bijdraagt aan de vorming van een compacter centrum en aan de versterking van de 'pit' of de 'flexibele schil'.
2. Mate waarin projecten bijdragen aan de ontwikkeling van de prioritaire locaties uit de dynamische meerjarenplanning.
3. Mate waarin een project bijdraagt aan stedelijk transformatie.
4. Mate waarin ook andere partijen financieel bijdragen aan een project.
5. Mate waarin voor projecten ook middelen beschikbaar zijn vanuit andere gemeentelijke budgetten.

De bijdrage voor deze projecten worden aan de gemeenteraad voorgelegd.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

In totaal is een bedrag van € 6,8 miljoen beschikbaar voor het investeringsfonds Stadshart Oss. Van dit bedrag is € 4,4 miljoen aan projecten bestemd. Er resteert nog een bedrag van circa € 2,6 miljoen.

In het bedrag van € 4,4 miljoen is rekening gehouden met een ontwikkeling van het TBL terrein tot een semi-openbaar stadssportpark.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	3.816	0	845	-427	4.233
2024	4.233	0	0	-1.555	2.679
2025	2.679	0	0	0	2.679
2026	2.679	0	0	0	2.679
2027	2.679	0	0	0	2.679

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 650.000. Dit betreft de tweede storting vanuit de PB 2022-2025 voor de ontwikkelingen van het stadssportpark. In totaal is € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor het stadssportpark en voorzieningen TBL
- € 194.510 aandeel prijsstijging van stadssportpark (PB 2023-2026) wordt in het jaar 2024 ingezet ter afdekking van de uitgaven van de realisatie stadssportpark TBL

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 140.000. Stimulering wonen in het centrum
- € 20.000. Stimulering gevelverbeteringen
- € 12.000. Relatiemanager + werkbudget relatiemanager
- € 125.000. Extra vergroening stadshart Oss (PB 2023-2026)
- € 130.000. Aanpassing wandelroute blinden (PB 2023-2026)

2024

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 1,3 miljoen bijdrage in de aanleg van het stadssportpark en voorzieningen TBL
- € 60.000. Opstellen visie centrum + evaluatie koers Stadshart Oss
- € 194.510 voor het stadssportpark TBL

Zit er voldoende geld in de reserve? ja
Moet de reserve aangevuld worden? nee
Kan de reserve verlaagd worden? nee

Heesch-West (742030)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve is bedoeld als extra financiële buffer voor Heesch West. In 2014 is de gemeenschappelijke regeling (GR) Heesch West voor het ontwikkelen van een regionaal bedrijventerrein vastgesteld. Oss neemt voor 30% deel in deze gemeenschappelijke regeling.

De grondexploitatieberekening Heesch West is begin 2023 geactualiseerd en vastgesteld door het Algemeen Bestuur. De exploitatieberekening sluit met een exploitatietekort van € 43,7 miljoen. De deelnemende gemeenten hebben in april 2022 de verliesvoorziening overgedragen aan de GR. Het aandeel van Oss bedroeg € 13,1 miljoen. Dit bedrag is afgeleid van ons deelnemingspercentage van 30% en het gecalculeerde verlies van € 43,7 miljoen.

De reserve Heesch West is om risico's die met deze grondexploitatie samenhangen af te dekken. In de grondexploitatie is een aantal belangrijke (in)schattingselementen opgenomen. De gemeenschappelijke regeling kent een gevoeligheidsanalyse en geen echte risicoanalyse. Iedere gemeente doet dit naar eigen inzicht. Oss heeft vanuit de specifieke uitgangspunten, kennis en omstandigheden een inschatting gemaakt. Op basis van onze risicoanalyse hebben we een risicoreserve van € 1,73 miljoen gevormd.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 1.733.700. Deze omvang is gebaseerd op de risicoanalyse die we gemaakt hebben op basis van de vastgestelde exploitatieberekening 2023.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	1.734	0	0	0	1.734
2024	1.734	0	0	0	1.734
2025	1.734	0	0	0	1.734
2026	1.734	0	0	0	1.734
2027	1.734	0	0	0	1.734

Toelichting op het meerjarenbeeld

We hebben geen stortingen en/of onttrekkingen begroot.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Mobiliteit (742010)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Koersnota Mobiliteit

De Koersnota Mobiliteit is 6 juli 2023 vastgesteld. De Koersnota Mobiliteit wordt als een ontwikkelrichting gezien voor onze mobiliteit en infrastructuur. Deze fungeert als vertrekpunt voor de integrale uitwerking binnen individuele projecten en programma's in ons ruimtelijk domein.

Wij willen hierbij een leefbare, verkeersveilige en bereikbare gemeente zijn die tevens gestalte geeft aan de verstedelingsopgave van de stad. Om dat te kunnen bereiken willen wij de kwaliteit van verblijven en ontmoeten in de openbare ruimte centraal stellen. Hierin is veel plaats voor fietsers en voetgangers. Fietsverkeer op korte afstand, zoals binnen de stad, willen wij stimuleren. De auto blijft belangrijk voor de bereikbaarheid van de stad. Op plekken waar de leefbaarheid belangrijk is, zoals in de binnenstad en de kloppende harten in wijk en dorp, streven we naar een verkeersluwe inrichting. Om dat mogelijk te maken moet op andere plekken in de stad de doorstroming voor het autoverkeer worden verbeterd. Voor verplaatsingen op langere afstand zetten wij daarnaast in op gedeelde mobiliteit. Naast de trein en hoogwaardig busvervoer (zoals Bus Rapid Transit) blijven kleinschalige mobiliteitsystemen, zoals buurtbus en wijkbus en deelmobiliteit, een belangrijke aanvulling.

Mobiliteitsprogramma

In 2024 wordt het mobiliteitsprogramma gepresenteerd. In dit mobiliteitsprogramma geven wij inzicht in de programma's en projecten en maatregelen waarmee we de komende vier jaar willen beginnen, met een doorkijk naar tien jaar. Prioriteiten en planning van programmaonderdelen wordt onder andere gebaseerd op de voortgang van andere projecten binnen het ruimtelijke domein, zowel van de gemeente Oss als van belangrijke externe partijen

Kostenraming mobiliteitsopgave

Op basis van de huidige inzichten is heel grof doorerekend voor welke mobiliteitsopgave we ongeveer komen te staan. Deze heeft een doorkijk naar 2040. We ramen deze mobiliteitsopgave tussen de € 100 en € 125 miljoen. Dit is exclusief de Noordelijke- en Westelijke ontsluitingsweg en plannen spoorzone.

Voorleggen mobiliteitsprogramma met uitvoeringsprogramma

Op basis van het mobiliteitsprogramma wordt duidelijk voor mobiliteitsopgave we staan en hebben we een deel van deze gelden beschikbaar. Bij een aantal mobiliteitsmaatregelen is een bijdragen van de provincie en Rijk mogelijk. Het overgrote deel van de mobiliteitsopgave zullen we als gemeente zelf behoren te dragen. Het mobiliteitsprogramma met een uitvoeringsprogramma wordt aan u voorgelegd.

Reserve mobiliteit

Vooruitlopend op het nieuwe mobiliteitsprogramma is in de Programmabegroting 2023-2027 een aanvang gemaakt om hiervoor gelden beschikbaar te stellen. In totaal is nu € 40 miljoen beschikbaar. Dit is verdeeld in een structureel bedrag van € 470.000 (investeringsbedrag van € 17 miljoen) en incidentele stortingen van in totaal € 23 miljoen.

Subsidie mogelijkheden

Deze reserve maakt het mogelijk om voor bepaalde mobiliteitsprojecten subsidie aan te vragen. Bij deze subsidie aanvragen wordt om ons co-financieringsaandeel gevraagd. Deze is nu beschikbaar.

Relatie met nota kostenverhaal - bovenwijkse voorzieningen

Indien een mobiliteitsmaatregel een bovenwijkse karakter heeft wordt deze naar de reserve bovenwijkse voorzieningen overgeheveld. Dit zullen wij te zijner tijd bij het uitvoeringsprogramma mobiliteit in beeld brengen.

Alle investeringen die benoemd en gefinancierd worden uit de reserve bovenwijkse voorzieningen vormen namelijk onderdeel van de berekening van bijdrage bovenwijkse voorzieningen (nota kostenverhaal).

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang voor het einde van de meerjarenraming is € 31,6 miljoen.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	11.039	0	470	-1.705	9.804
2024	9.804	0	11.540	-100	21.244
2025	21.244	0	8.470	0	29.714
2026	29.714	0	1.470	0	31.184
2027	31.184	0	470	0	31.654

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende storting begroot:

- € 470.000. Beschikbaar vanuit PB 2023-2026 voor investeringsbedrag van € 17 miljoen

We hebben de volgende onttrekking begroot:

- € 1.705.000. Bedrag overgeboekt naar reserve bovenwijkse voorzieningen (afdekking Noordelijke Randweg fase 2). Noordelijke Randweg wordt nog aan gemeenteraad voorgelegd

2024

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 470.000. Beschikbaar vanuit PB 2023-2026 voor investeringsbedrag van € 17 miljoen
- € 5.000.000. Beschikbaar vanuit PB 2023-2026. Onderdeel van het beschikbaar stellen van incidenteel € 23 miljoen
- € 6.069.779. Beschikbaar vanuit PB 2024-2027 om de toekomstige rentestijging van 1,1% naar 1,9% van het investeringsbedrag van € 17 miljoen op te kunnen vangen.

We hebben de volgende onttrekking begroot:

- € 100.000. Voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma (PB 2024-2027)

2025

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 470.000. Beschikbaar vanuit PB 2023-2026 voor investeringsbedrag van € 17 miljoen
- € 8.000.000. Beschikbaar vanuit PB 2023-2026. Onderdeel van het beschikbaar stellen van incidenteel € 23 miljoen

2026

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 470.000. Beschikbaar vanuit PB 2023-2026 voor investeringsbedrag van € 17 miljoen
- € 1.000.000. Beschikbaar vanuit PB 2023-2026. Onderdeel van het beschikbaar stellen van incidenteel € 23 miljoen

2027

We hebben de volgende storting begroot:

- € 470.000. Beschikbaar vanuit PB 2023-2026 voor investeringsbedrag van € 17 miljoen

Zit er voldoende geld in de reserve?

nee

Moet de reserve aangevuld worden?

ja, op basis van het geaccordeerde mobiliteitsprogramma

Kan de reserve verlaagd worden?

nee

Parkeren (742009)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Met deze reserve vangen we schommelingen in de opbrengsten van betaald parkeren op.

In het parkeerbeleidsplan gaan we uit van een kostendekkende gesloten exploitatie. Dit betekent dat we er vanuit gaan dat we de kosten van parkeren kunnen betalen uit de parkeeropbrengsten. In de berekeningen gaan we er vanuit dat de volumes gelijk blijven. Hierin schuilt het risico dat de volumes door een forse tariefstijging zullen dalen en dat de verwachte parkeeropbrengsten niet gerealiseerd worden.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Noodzakelijke omvang

Minimaal noodzakelijke omvang: € 606.000

Maximale omvang: € 1.092.000

Het parkeerbedrijf heeft een gesloten exploitatie: de tarieven dekken de kosten van parkeren. Dit uitgangspunt hebben we als basis gebruikt voor de meerjarige berekening. De minimale omvang van de reserve is berekend op het kunnen opvangen van een vraaguitval van 5% over een periode van 4 jaar. Bij de maximale omvang gaan we uit van een vraaguitval van 10% over een periode van 4 jaar. We verwachten over de periode 2024 t/m 2027 een parkeeropbrengst van € 9.725.000.

Opbouw reservebestand parkeren

In deze reserve is een post opgenomen die we niet meenemen bij het bepalen van de noodzakelijke omvang. Het gaat om de bijdragen van derden in verband met de parkeereis in het centrum.

In het parkeerbeleidsplan is opgenomen dat een derde een bijdrage van € 10.000 moet betalen voor iedere parkeerplaats die een derde niet zelf kan aanleggen. De gemeente is verplicht om deze parkeerplaats binnen 10 jaar te realiseren. Als dat niet lukt wordt de € 10.000 terugbetaald. We hebben voor 12 parkeerplaatsen een bijdrage ontvangen. Deze bijdragen hebben we in de reserve gestort, in totaal dus € 120.000.

In het komende beleidsplan parkeren wordt dit onderwerp behandeld c.q. het beleid hiervoor bepaald.

Omvang

Per 31 december 2027 is de stand van de reserve € 201.000

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	675	0	0	-214	461
2024	461	0	0	-18	443
2025	443	0	0	-37	406
2026	406	0	0	-104	302
2027	302	0	0	-101	201

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023-2027

We onttrekken bedragen uit de reserve voor het verwacht tekort op het product parkeren.

Door inzet van de reserves in de periode 2023-2027 daalt de omvang onder het noodzakelijk minimum. De structurele kosten, opbrengsten en de reserve van het parkeerbedrijf zullen we in een volgend beleidsplan actualiseren.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee

Openbare verlichting (742012)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

De reserve is bedoeld voor de dekking van de vervangingsinvesteringen van alle lichtmasten en armaturen voor de komende planperiode en voor schilderwerk aan de lichtmasten.

Dagelijks onderhoud (inclusief energielasten) betalen we doorgaans uit de structurele begroting.

In de periode 2014-2018 geven we een impuls aan het verduurzamen van de openbare ruimte. In deze periode halen we gefaseerd bedragen uit de reserve om lichtmasten te vervangen en armaturen met led-verlichting te plaatsen. Bij het dagelijks onderhoud betaalt de ombouw naar led-verlichting zich terug in een afname van het aantal storingen en energieverbruik.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 0

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	111	0	0	-38	73
2024	73	0	0	-38	35
2025	35	0	0	-35	0
2026	0	0	0	0	0
2027	0	0	0	0	0

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023-2025

In de jaren 2023-2025 wordt regulier groot onderhoud uitgevoerd. De kosten daarvan betalen we uit de reserve.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Geluid (742016)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve gebruiken we om knelpunten op het terrein van geluidsoverlast op te lossen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 413.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	484	0	0	-115	369
2024	369	0	0	-15	354
2025	354	0	0	0	354
2026	354	0	0	0	354
2027	354	0	0	0	354

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Nieuw Zevenbergen € 70.000
- Locatieprofielen € 45.000

2024

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Locatieprofielen € 15.000

Zit er voldoende geld in de reserve? ja
Moet de reserve aangevuld worden? nee
Kan de reserve verlaagd worden? nee

Strategische aankopen (742027)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Doelstelling

Om de ambities van gemiddeld 600 woningen op jaarbasis te realiseren en meer bedrijventerreinen voor o.a. MKB beschikbaar te krijgen wordt op een actief grondbeleid ingezet. Bij een actief grondbeleid houdt de gemeente zelf de regie bij de ontwikkeling. De gemeente verwerft zelf de gronden en voert de grondexploitatie uit. De gemeente heeft hierbij meer inspraak in de kwaliteit en het programma van plannen en het bouwtempo. Bij een actief grondbeleid is een actief aankoopbeleid noodzakelijk om de gewenste grondposities in bezit te krijgen. Het gaat om strategische verwervingen voor uitbreidingslocaties. Voor inbreidingslocaties wordt verwezen naar de reserve binnenstedelijke transformaties.

Deze reserve biedt financiële ruimte en beperkt het financiële risico om de strategische aankopen voor uitbreidingslocaties in een vroeg stadium te kunnen realiseren.

Inzet reserve

De reserve wordt hierbij voor twee onderdelen ingezet, te weten:

a. Afdekken overwaarde

De commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) heeft in de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) een aantal waarderingsregels voor grondaankopen en vastgoed voorgeschreven. Bij de aankoop van bepaalde gronden en vastgoed behoort de overwaarde te worden afgeboekt. Dit is het verschil tussen de aankoopwaarde en de marktwaarde van de huidige bestemming. Dit beperkt het financiële risico voor de gemeente.

b. Afdekken rentekosten voorfinanciering

Bij een actief grondbeleid worden de aankopen door de gemeente voorgefinancierd. Het uitgangspunt is om de rentekosten voor de aankoop van warme gronden af te dekken tot het moment dat deze gronden onderdeel worden van BIE (Bouwgrond In Exploitatie).

De ontvangen pachtgelden van deze aankopen worden in mindering op deze rentekosten gebracht.

Administratieve verwerking overwaarde

Bij potentiële grondexploitaties wordt de afgewaardeerde overwaarde, op grond van fiscale overwegingen, in een (tijdelijke) voorziening bijzondere waardeverminderingen MVA gestort vanuit deze reserve. Als er voor deze gronden een grondexploitatie (BIE) wordt opgesteld dan worden deze gronden tegen de aankoopwaarde ingebracht. De afgewaardeerde overwaarde wordt dan weer naar deze reserve strategische aankopen terug gestort (revoluerend fonds). Dit geschiedt alleen als de (bouw)grond in exploitatie (BIE) wordt genomen. Het startpunt van een BIE is een raadsbesluit met de vaststelling van een grondexploitatie. Indien het niet leidt tot een BIE dan zal afboeking plaatsvinden ten laste van de voorziening.

Voeding reserve

Het op termijn terug storten van de afgewaardeerde overwaarde creëert middelen voor deze reserve (revoluerend fonds). De rentekosten van de voorfinanciering wordt uit deze reserve betaald. Dit betekent dat vooral voor dit deel de reserve op termijn aangevuld behoort te worden. De reserve wordt op basis van de ambities op het gebied wonen en werken geactualiseerd. Een benodigde aanvulling van deze reserve wordt met voorrang uit de eventuele vrijval van ABR verricht. De ABR grondbedrijf wordt gevoed vanuit grondexploitaties en heeft dus een sterk causaal verband met deze reserve.

Minimale omvang

Het bepalen van de benodigde omvang van deze reserve is complex. In de berekening is rekening gehouden met de ambities op het gebied van wonen en werken voor de periode tot en met 2034.

De waarderingsregels en het afdekken van de rentekosten van de voorfinanciering levert voor de aankoop van de gronden en vastgoed voor woningbouw, bedrijventerreinen en ruilgronden andere berekeningen op. Ruilgronden zijn ook opgenomen omdat deze bij de aankoop van gronden en vastgoed een belangrijke meerwaarde kunnen vervullen om een transactie te kunnen realiseren.

In totaal is op basis van deze berekeningen een bedrag van circa € 6,1 miljoen benodigd. Dit bedrag is geen hard gegeven en is van veel factoren afhankelijk. Het vormt een richtinggevend bedrag dat dienst doet als werkkapitaal om strategische grondaankopen te kunnen verrichten. In 2021 is € 376.300 onttrokken t.b.v. voorziening afwaarderingen (I)MVA i.v.m. gronden bij Stationskwartier Ravenstein.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Het bepalen van de benodigde omvang van deze reserve is complex. In 2020 is hiervan een berekening gemaakt. Deze vormt nog steeds het uitgangspunt.

De waarderingsregels en het afdekken van de rentekosten van de voorfinanciering levert voor de aankoop van de gronden en vastgoed voor woningbouw, bedrijventerreinen en ruilgronden andere berekeningen op.

Ruilgronden zijn ook opgenomen omdat deze bij de aankoop van gronden en vastgoed een belangrijke meerwaarde kunnen vervullen om een transactie te kunnen realiseren.

Historie

In 2021 is voor het eerst gebruik gemaakt van dit instrument. In Ravenstein zijn gronden aangekocht die voor een bedrag van € 376.000 afgewaardeerd zijn. Dit bedrag is in 2021 uit deze reserve onttrokken en gestort in de voorziening bijzondere waardevermindering MVA.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	5.707	0	0	-21	5.686
2024	5.686	0	0	-21	5.665
2025	5.665	0	0	-21	5.644
2026	5.644	0	0	-21	5.623
2027	5.623	0	0	-21	5.602

Toelichting op het meerjarenbeeld

De jaarlijkse onttrekkingen van € 21.000 hebben betrekking op rentekosten van twee grondaankopen ten behoeve van verwachte toekomstige grondexploitaties Klein Amstelveen en Stationskwartier Ravenstein.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	nee, voor zeer grote aankopen is er onvoldoende ruimte aanwezig
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Binnenstedelijke transformaties (742046)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Doelstelling

Binnenstedelijke transformaties beogen de leefbaarheid wonen-werken te verbeteren en toekomst bestendig te maken. Hierbij wordt o.a. rekening gehouden met woningbouwambities, energietransitie, bereikbaarheid, klimaatadaptatie en bestuurlijke ambities voor specifieke gebiedsontwikkelingen. Bij deze gebiedstransformaties is het uitgangspunt om een sluitende businesscase/grondexploitatie op te stellen. Dit is echter niet altijd mogelijk. De reserve binnenstedelijke transformatie draagt bij om deze binnenstedelijke transformaties van de stad Oss mogelijk te maken.

De binnenstedelijke transformaties gaan gepaard met hoge investeringskosten en lange doorlooptijden. Een deel van de kosten is op termijn door de ontwikkeling terug te verdienen en een deel is onrendabel. Bij het terug verdienen wordt o.a. naar de mogelijkheden van meer woningbouw, kostenverhaal, samenwerking met private partijen gekeken. Om de onrendabele toppen af te dekken is deze reserve noodzakelijk. Voor het afdekken van deze onrendabele toppen worden ook mogelijkheden onderzocht om bijdragen/fondsen van o.a. provincie, Rijksoverheid en Europa te ontvangen. Bij deze verzoeken is in beginsel een gemeentelijke bijdrage (cofinanciering) nodig om de onrendabele top mee af te dekken.

De gebiedstransformaties kunnen leiden tot een herinrichting van de openbare ruimte. Als deze kosten niet kunnen worden toegerekend aan de grondexploitatie of kostenverhaal dan worden de kosten uit deze reserve betaald.

Het is dus wenselijk om aansluiting te houden met de vervangingsopgave van de openbare ruimte van deze gebieden. De openbare ruimte kan dan wellicht voor een deel van de beschikbare vervangingsgelden van deze openbare ruimte worden betaald.

Inzet reserve – instemming raad

Deze reserve levert een bijdrage om een aantal gebiedstransformaties in onze stad te realiseren. Op dit moment hebben we de volgende gebieden hiervoor in beeld: Euterpepark, Raadhuislaan Zuid, belastingkantoor, zwembadlocatie en Schadewijk.

Als een project wordt voorgedragen om een deel van de kosten uit deze reserve te betalen dan behoort er een globaal inzicht te zijn bij de andere projecten die in deze reserve benoemd zijn. Op deze wijze kan geborgd worden dat de middelen uit deze reserve wordt afgewogen met alle projecten die in aanmerking kunnen komen voor een bijdrage uit deze reserve.

De afweging geschiedt bij de Programmabegroting of in een afzonderlijk raadsvoorstel.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Omvang

Het is op voorhand lastig om de omvang voor deze reserve binnenstedelijke transformatie te bepalen. Een aantal gebiedsontwikkelingen is in beeld waaronder het Euterpepark, Raadhuislaan, belastingkantoor en zwembadlocatie. Op basis van kengetallen zijn deze gebiedsontwikkelingen heel grof doorgerekend. Deze komen uit op een bedrag van circa € 45 miljoen. Deze kosten kunnen op basis van de huidige inzichten heel beperkt aan een grondexploitatie worden toegerekend en/of via kostenverhaal worden verhaald. Om onze opgave op dit gebied te realiseren gaan we onderzoeken of een bijdrage van het Rijk en/of provincie mogelijk is. Bij deze verzoeken is co-financiering (gemeentelijke bijdrage) altijd nodig. Onze co-financiering en/of resterende tekorten van de gebiedstransformaties betalen we uit deze reserve binnenstedelijke transformaties.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	10.000	0	0	0	10.000
2024	10.000	0	5.000	0	15.000
2025	15.000	0	5.000	0	20.000
2026	20.000	0	0	0	20.000
2027	20.000	0	0	0	20.000

Toelichting op het meerjarenbeeld

Stortingen

Bij de programmabegroting 2023 is besloten om in 2024 en 2025 € 5 miljoen per jaar te storten in de reserve binnenstedelijke transformatie. Dit om 45% co-financiering te creëren voor de hiervoor genoemde gebiedsopgaven.

Voorgenomen onttrekking

De grondexploitatie De Linck (Belastingkantoor) sluit met een tekort van circa € 1 miljoen. Dit tekort wordt afgedekt uit de reeds gevormde verliesvoorziening voor een bedrag van € 688.000 en het resterende tekort van circa € 0,3 miljoen wordt uit deze reserve betaald.

De grondexploitatie van de Linck wordt in 2024 geopend. De onttrekking van circa € 0,3 miljoen wordt dan uit deze reserve gehaald.

Zit er voldoende geld in de reserve? nee

Moet de reserve aangevuld worden? ja, het is essentieel dat we partners (o.a. Rijk en provincie) vinden die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen op dit gebied

Kan de reserve verlaagd worden? nee

Bovenwijkse voorzieningen (742047)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Doelstelling reserve

Met deze reserve sparen we om een aantal grote ruimtelijke ambities op het gebied van mobiliteit te realiseren. Het gaat hierbij om de Noordelijke en Westelijke ontsluitingswegen en een bedrag van € 2 miljoen voor het mobiliteitsplan in voorbereiding. Deze projecten vormen hierbij de onderlegger van de berekening van de bijdrage bovenwijkse voorzieningen. In het jaar 2022 is deze bijdrage voor het eerst berekend op basis van de Nota Kostenverhaal 2022.

We voeden deze reserve dus vanuit de bijdrage van de bovenwijkse voorzieningen en aanvullende bijdragen vanuit de vrijval Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf 2022 en 2023 en een structureel bedrag van € 495.000 vanuit onze beschikbare middelen in onze begroting (€ 250.000 structureel mobiliteitsgeld en € 245.000 vanuit het Parkeerbedrijf voor mobiliteit).

De Nota Kostenverhaal wordt in 2025 geactualiseerd. Dan worden de actuele doorrekeningen en besluiten omtrent deze projecten meegenomen. Tevens worden een aantal mobiliteitsprojecten toegevoegd die op de rol staan voor uitvoering. Op deze wijze kan de nieuwe bijdrage bovenwijkse voorzieningen worden vastgesteld. De gebieden waar nieuw vastgoed wordt ontwikkeld betalen een bijdrage voor bovenwijkse voorzieningen. Deze projecten betalen op basis van het PPT-criteria (Profijt, Proportionaliteit en Toerekenbaarheid) mee aan de aanleg van bovenwijkse voorzieningen (voorzieningen op het gebied van infrastructuur).

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Bestemming en omvang reserve

De ambities op het gebied van wonen en werken hebben consequenties voor de bereikbaarheid en infrastructuur van onze stad. Om de effecten van de woningbouwambities op het wegennet te beoordelen is een robuustheidtoets (Goudappel, juni 2021) uitgevoerd. Dit laat een toename van het verkeer zien wat mogelijk tot knelpunten in de verkeersafwikkeling (file) zal leiden. Dit betekent dat opwaardering van het bestaande wegennet of uitbreiding van de infrastructuur nodig is om de woningbouwontwikkeling aan de westzijde van de stad mogelijk te maken. In een vervolgstudie wordt onderzocht wat de beste oplossing is voor de stad (ontsluitingsweg Oss West).

Er wordt een koersdocument mobiliteit (mobiliteitsvisie) opgesteld. Daarna wordt het koersdocument uitgewerkt in een mobiliteitsprogramma en een uitvoeringsprogramma. In de nota kostenverhaal is rekening gehouden met een eerste investeringsbedrag van € 2 miljoen.

Op basis van een geactualiseerde grove berekening -vooral als gevolg van de prijsstijgingen- worden deze bovenwijkse voorzieningen geraamd op circa € 50 miljoen. In dit bedrag is rekening gehouden met een investeringsbedrag van € 2 miljoen voor het mobiliteitsprogramma

De vervolgstudies en de gekozen oplossingsrichtingen zullen tot een aanpassing van het bedrag leiden.

Aanvullende voeding reserve

De bijdrage bovenwijkse voorzieningen is onvoldoende om de aanleg van deze bovenwijkse voorzieningen mogelijk te maken. Deze reserve wordt daarom ook aangevuld vanuit de vrijval van de ABR (Algemene BedrijfsReserve grondbedrijf) en de reserve mobiliteit.

Inzet reserve – instemming raad

Het mobiliteitsprogramma met het uitvoeringsprogramma, de uitwerking van de plannen voor de Noordelijke Randweg en de nog te kiezen oplossing voor de ontsluitingsweg Oss West worden eerst integraal bij de Programmabegroting afgewogen of in een afzonderlijk raadsvoorstel voorgelegd. Een afzonderlijk raadsvoorstel is alleen mogelijk als er voldoende financiële middelen in deze reserve aanwezig zijn.

Hierbij wordt opgemerkt dat de projecten pas aan de gemeenteraad kunnen worden voorgelegd op het moment dat de storting in deze reserve daadwerkelijk gerealiseerd is. Dit betekent in de praktijk dat de bijdragen voor de bovenwijkse voorzieningen is betaald en/of winsten van het grondbedrijf (vrijval ABR) gerealiseerd zijn.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	3.508	0	6.271	0	9.779
2024	9.779	0	4.338	0	14.117
2025	14.117	0	811	0	14.929
2026	14.929	0	574	0	15.502
2027	15.502	0	556	0	16.058

Toelichting op het meerjarenbeeld

Algemeen

De bijdrage van de bovenwijkse voorzieningen van toekomstige grondexploitaties (IMVA's) en van projectontwikkelaars/particulieren initiatieven worden niet in de raming opgenomen omdat deze nog te onzeker zijn.

In zijn algemeenheid lopen de inkomsten wat achter ten opzichte van de eerste ramingen. Dit wordt vooral veroorzaakt door een latere oplevering van klein Amsteleind.

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 409.865 vanuit de grondexploitaties - Najaarsbericht 2023
- € 3.379.965 winstafracht uit ABR - conform besluitvorming PB 2023-2026
- € 495.000 structurele gelden vanuit de begroting (PB 2022-2025)
- € 31.250 prijsstijging component van bovenstaande structurele gelden vanuit de begroting (PB 2022-2025)
- € 1.705.000 vanuit de reserve mobiliteit ter dekking van de aanleg van de ontsluitingswegen
- € 250.224 als gevolg van latere realisatie fase 1 Noordelijke Ontslutingsweg. Vrijval van beschikbare post 2023 ter afdekking van kapitaallasten van fase 1 (marap 1 - 2023)

2024

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 705.329 vanuit de grondexploitaties - Najaarsbericht 2023
- € 495.000 structurele gelden vanuit de begroting (PB 2022-2025)
- € 31.250 prijsstijging component van bovenstaande structurele gelden vanuit de begroting (PB 2022-2025)
- € 250.224 als gevolg van latere realisatie fase 1 Noordelijke Ontslutingsweg. Vrijval van beschikbare post 2024 ter afdekking van kapitaallasten van fase 1 (marap 1 - 2023)
- € 2.856.366 ter afdekking van de rentestijging van de investering van de ontsluitingswegen. We verwachten dat de rente van 1,1 % naar 1,9 % zal stijgen. Hiermee wordt dit probleem financieel afgedekt (PB 2024-2027)

2025

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 35.022 vanuit de grondexploitaties - Najaarsbericht 2023
- € 495.000 structurele gelden vanuit de begroting (PB 2022-2025)
- € 31.250 prijsstijging component van bovenstaande structurele gelden vanuit de begroting (PB 2022-2025)
- € 250.224 als gevolg van latere realisatie fase 1 Noordelijke Ontslutingsweg. Vrijval van beschikbare post 2025 ter afdekking van kapitaallasten van fase 1 (marap 1 - 2023)

2026

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 47.280 vanuit huidige grondexploitaties
- € 495.000 structurele gelden vanuit de begroting (PB 2022-2025)
- € 31.250 prijsstijging component van bovenstaande structurele gelden vanuit de begroting (PB 2022-2025)

2027

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 29.769 vanuit huidige grondexploitaties;
- € 495.000 structurele gelden vanuit de begroting (PB 2022-2025);
- € 31.250 prijsstijging component van bovenstaande structurele gelden vanuit de begroting (PB 2022-2025).

Zit er voldoende geld in de reserve? nee

Moet de reserve aangevuld worden? ja

Kan de reserve verlaagd worden? nee

Verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving (742048)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Doelstelling reserve

Op basis van de nota kostenverhaal -die eind 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld- betalen projecten waarbij nieuw vastgoed wordt ontwikkeld een bijdrage voor bovenwijkse netwerkvoorziening. Deze projecten betalen allemaal een bijdrage. Dit is een publiekrechtelijk afdwingbare vordering. De onderbouwing hiervoor behoort in een structuurvisie/omgevingsvisie of –programma te worden vastgelegd. Het gaat hierbij om de verbetering van de fysieke kwaliteit leefomgeving op het gebied van landschappelijke waarden, natuur en netwerkvoorzieningen. Netwerkvoorzieningen betreffen investeringen op het gebied van de infrastructuur openbare ruimte waarvan de gehele gemeente profijt heeft.

Deze inkomsten worden in deze reserve verantwoord en vervolgens ingezet om de fysieke kwaliteit leefomgeving te verbeteren.

Deze bijdrage voor bovenwijkse netwerkvoorzieningen is met ingang van het jaar 2022 ingevoerd.

Met deze reserve sparen we om de ambities op het gebied van de verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving te kunnen uitvoeren. Dit zijn de ambities op dit gebied van met name de plannen voor de spoorzone, de vergroening van de Noordelijke ontsluitingsweg en Groen, Blauw en Natuur.

Het gaat om zeer grote investeringsbedragen. Naast deze bijdrage voor bovenwijkse netwerkvoorzieningen wordt deze reserve vanaf 2025 structureel aangevuld met bedrag van € 750.000 (besluitvorming Programmabegroting 2022-2025).

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Bestemming en omvang reserve

Bij de ambities op het gebied van Groen, Blauw en Natuur gaat het om o.a. uitbreiding van natuur en verbetering biodiversiteit. De vergroening Noordelijke ontsluitingsweg is een afzonderlijk project. Projecten op dit gebied werden in het verleden betaald uit de reserve groenfonds landelijk gebied. Deze reserve werd o.a. gevoed vanuit een bijdrage van € 5 per m2 voor uitleglocaties woningbouw. Deze bijdrage is vervallen. De bijdrage voor de verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving is hiervoor in de plaats gekomen. Rekening houdend met de stand van de reserve landelijke groenfonds is voor de periode 2022 tot en met 2031 een aanvulling nodig van € 1,3 miljoen. De reserve landelijke groenfonds heeft dan € 1,8 miljoen te besteden aan Groen, Blauw en Natuur voor de periode 2022-2030 en voor de vergroening van de Noordelijke ontsluitingsweg.

Voor de ambities van de spoorzone gaan we voornamelijk uit van een eigen gemeentelijke bijdrage van € 125 miljoen. Het Rijk en provincie zullen hierbij eveneens een hele grote bijdrage behoren te verrichten.

Een nog op te stellen spoorvisie zal meer duidelijkheid geven over de richting van de spoorplannen.

Het vergt een hele grote financiële inspanning van de gemeente om deze ambities te kunnen realiseren. Met deze reserve willen we een aanvang maken om gelden vrij te maken om deze ambities te kunnen realiseren. Het traject wat hiermee wordt ingezet is een traject van een lange adem.

De opzet is om het benodigde bedrag van € 125 miljoen te sparen op een termijn 15 jaar waarin ook de uitvoering van de plannen ter hand zijn genomen.

Vorbereidingskosten spooragenda

We verhogen de reserve fysieke kwaliteit leefomgeving met een bedrag van € 1,4 miljoen. Het bedrag is bestemd om de eerste voorbereidingen in de jaren 2023 tot en met 2027 van de spooragenda te kunnen opstarten. We gaan uit van een jaarlijks bedrag van € 350.000. Eventuele overschotten of tekorten worden in een jaar met deze reserve verrekend. Deze voorbereidingskosten worden afzonderlijk bewaakt en afgescheiden van de uitvoeringskosten.

Het bedrag is bestemd om de voorbereidingswerkzaamheden van de eerste 4 jaar van de spooragenda te betalen. Deze gelden worden ingezet voor het opstellen van uitvoeringsplannen en het ontwerpen van de ingrepen. Er is specialistische kennis nodig van bureaus die erkend worden door onze partners NS en ProRail. In de spooragenda gaat het om de 5 onderdelen: aanpak overwegen, station Oss, station Oss West, lobby

IJssellijn en spoorlijn haven. Concreet gaat het als eerste om 6 spoortunnels (3 langzaam verkeer, 3 auto) en vervolgens de upgrade van twee stations met betrekking tot aantrekkelijkheid, functionaliteit en hubfunctie in de spoorzone. Na deze periode wordt gezien welke voorbereidingskosten nog meer nodig zijn. We verwachten dat de totale voorbereiding voor een periode van circa 10 jaar uit zal komen op circa € 3,5 miljoen (1 % van de geschatte investering van € 350 miljoen). We onttrekken de komende 4 jaar elk jaar bedrag van € 350.000 uit deze reserve. Hiermee starten we de voorbereidingen van de spooragenda. Na deze 4 jaar wordt gezien wat we nog meer nodig hebben. De verwachting is dat de voorbereidingen circa 10 jaar zullen duren.

Actualisatie cijfers

De cijfers worden bij de actualisatie van de nota kostenverhaal geactualiseerd. We zijn voornemens om deze nota kostenverhaal in 2025 te actualiseren. Deze bedragen zijn namelijk onderdeel van de berekening van de bijdrage bovenwijkse netwerkvoorzieningen.

De cijfers worden eveneens geactualiseerd als hieraan behoefte is en/of de plannen wat concreter worden.

Inzet reserve – instemming raad

De ambities van het nog op te stellen Groen, Blauw, en Natuur, vergroening van de Noordelijke ontsluitingsweg en de spoorzone (verkenning spoorzone) behoren nog verder uitgewerkt te worden. Deze plannen worden met een uitvoeringsagenda altijd eerst integraal bij de Programmabegroting afgewogen of in een afzonderlijk raadsvoorstel voorgelegd. Een afzonderlijk raadsvoorstel is alleen mogelijk als er voldoende financiële middelen in deze reserve aanwezig is.

Hierbij wordt opgemerkt dat de projecten pas aan de gemeenteraad kunnen worden voorgelegd op het moment dat de storting in deze reserve daadwerkelijk gerealiseerd is. Dit betekent in de praktijk dat de bijdragen voor verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving is betaald en winsten van het grondbedrijf (vrijval ABR) gerealiseerd zijn.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	336	0	281	0	618
2024	618	0	7.912	-350	8.179
2025	8.179	0	940	-350	8.769
2026	8.769	0	970	-350	9.389
2027	9.389	0	1.277	-350	10.316

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 281.400 vanuit de grondexploitaties gemeente - Najaarsbericht 2023

2024

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 437.656 vanuit de grondexploitaties gemeente - Najaarsbericht 2023
- € 6.073.855 ter afdekking van de rentestijging van de investering van de spooragenda. We verwachten dat de rente van 1,1 % naar 1,9 % zal stijgen. Met deze eenmalige storting en een structureel bedrag van € 350.000 met ingang van 2027 kunnen we vasthouden aan het geraamde investeringsbedrag van € 125 miljoen (PB 2024-2027)
- € 1.400.000 voorbereidingsbudget voor spooragenda 2024 -2027 (PB 2024-2027)

Voor het jaar 2024 wordt een bedrag van € 350.000 onttrokken om de voorbereidingskosten voor het jaar 2024 te betalen.

2025

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 96.525 vanuit de grondexploitaties gemeente - Najaarsbericht 2023
- € 750.000. Structurele bijdrage vanuit PB 2022-2025
- € 93.750. Prijsstijging 2023 (PB 2023-2026)

Voor het jaar 2025 wordt een bedrag van € 350.000 onttrokken om de voorbereidingskosten voor het jaar 2025 te betalen.

2026

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 125.775 vanuit de grondexploitaties gemeente - Najaarsbericht 2023
- € 750.000. Structurele bijdrage vanuit PB 2022-2025
- € 93.750. Prijsstijging 2023 (PB 2023-2026)

Voor het jaar 2026 wordt een bedrag van € 350.000 onttrokken om de voorbereidingskosten voor het jaar 2026 te betalen.

2027

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 83.363 vanuit de grondexploitaties gemeente - Najaarsbericht 2023
- € 750.000. Structurele bijdrage vanuit PB 2022-2025
- € 93.750. Prijsstijging 2023 (PB 2023-2026)
- € 350.000. Structureel bedrag ter afdekking van rentestijging van 1,1 % naar 1,9 % in 2027 (PB 2024-2027)

Voor het jaar 2027 wordt een bedrag van € 350.000 onttrokken om de voorbereidingskosten voor het jaar 2027 te betalen.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	nee
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	ja
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Volkshuisvesting (742021)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve is bedoeld om initiatieven op het gebied van volkshuisvesting te kunnen betalen.

Zoals we hierna ook aangeven heffen we de reserve woninggebonden subsidies op en voegen we die samen met deze reserve. Daarmee gebruiken we deze reserve voortaan ook om de jaarlijkse beheerkosten van duurzaamheidsleningen te betalen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 305.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	228	0	0	0	228
2024	228	0	0	0	228
2025	228	0	0	0	228
2026	228	0	0	0	228
2027	228	0	0	0	228

Toelichting op het meerjarenbeeld

We hebben geen stortingen en/of onttrekkingen begroot.

We onttrekken aan het einde van het jaar de werkelijke beheerkosten van duurzaamheidsleningen.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Omgevingswet (742045)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

We reserveren een bedrag voor de implementatie van de omgevingsvisie/ - wet. Dit is nodig voor:

- In 2022 zijn we gestart we met het omzetten van bestemmingsplannen naar omgevingsplannen. De gemeente heeft onverkort de Rijksregels overgenomen maar na 2022 gaan we de regelgeving meer aanpassen aan de lokale situatie in Oss. Dit heeft gevolgen voor de taakvelden Milieu, Riolerings, Mobiliteit en Groen, Water en Ecologie. Verwacht wordt dat na een paar jaar de hoeveelheid werk afneemt door ervaring. De afstemming tussen rijksregels en eigen wet- en regelgeving zorgt voor tijdelijke extra werk.
- Er moeten toepasbare regels worden opgesteld. Vanaf de invoeringsdatum sluiten gemeente verplicht aan bij het landelijke DSO (Digitaal stelsel omgevingswet). Voor de publicatie van plannen en voor het aanvragen van vergunningen en doen van meldingen. Gemeenten moeten er voor zorgen dat de eigen informatie via het loket zichtbaar is én actueel blijft. Het is de bedoeling van inwoners zoveel mogelijk zelf via het loket kunnen checken of een vergunning nodig is en welke vereisten daaraan gesteld worden. Dat kan door het invoeren van zogenaamde vragenbomen of toepasbare regels. Naarmate wij ons omgevingsplan ontwikkelen, kunnen we ook meer regels omzetten in toepasbare regels zodat de dienstverlening zo optimaal mogelijk is (natuurlijk blijft persoonlijk contact ook mogelijk).
- Voor het opstellen van het Omgevingsplan is voor de periode van twee jaar extra capaciteit noodzakelijk.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 241.500.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	1.716	0	0	-1.234	483
2024	483	0	0	-241	242
2025	242	0	0	0	242
2026	242	0	0	0	242
2027	242	0	0	0	242

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Tijdelijke formatie omgevingsplan en projectleider bij Ruimtelijke Ontwikkeling: € 372.000
- Tijdelijke formatie bij Ibor vakbeheer en specialisten tbv Omgevingsplan € 225.272
- Tijdelijke formatie bij Ibor Staf tbv Omgevingsplan € 43.574
- Tijdelijke formatie bij Ibor gebieden en projecten tbv Omgevingsplan € 13.154
- Tijdelijke formatie bij VTH toezicht en handhaving tbv Omgevingsplan € 276.500
- Informatiemanager (ICT informatiemanagement) € 90.000
- Projectleider omgevingsvisie vanuit programma management economie en ruimte € 118.000

2024

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Tijdelijke formatie omgevingsplan en projectleider bij Ruimtelijke Ontwikkeling: € 141.000
- Informatiemanager (ICT informatiemanagement) € 100.000

Zit er voldoende geld in de reserve? ja

Moet de reserve aangevuld worden? nee

Kan de reserve verlaagd worden? nee

Woonwagens (742039)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

We hebben bij de programmabegroting de reserve 'Brutering Woonwagens' aangepast naar deze reserve: 'Woonwagens'. De reserve brutering woonwagens is gevormd op basis van de Regeling afkoop geldelijke steun woonwagens en standplaatsen. We hebben daarvoor een afkoopsom van het rijk gekregen. Daarmee heeft het rijk de langlopende verplichtingen rondom kapitaallasten en onderhoud van woonwagens afgekocht. We hadden deze afkoopsom in deze reserve gestort. Voorheen hebben we de reserve ingezet om de kapitaallasten en onderhoudskosten van woonwagens en standplaatsen voor een deel af te dekken. Het bedrag is echter niet meer nodig voor de kapitaallasten en onderhoudskosten. Daarom willen we het bedrag reserveren voor woonwagens algemeen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De benodigde omvang is € 501.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	501	0	0	0	501
2024	501	0	0	0	501
2025	501	0	0	0	501
2026	501	0	0	0	501
2027	501	0	0	0	501

Toelichting op het meerjarenbeeld

We hebben geen stortingen en/of onttrekkingen begroot.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Beheerkosten startersleningen (742022)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve gebruiken we om de beheerkosten van de startersleningen te betalen en de risico's daarvan af te dekken. Verder storten we de bijdragen van de verkopers in deze reserve. De startersleningen zijn bedoeld om de (koop-)woningmarkt een impuls te geven.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 873.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	870	0	0	0	870
2024	870	0	0	0	870
2025	870	0	0	0	870
2026	870	0	0	0	870
2027	870	0	0	0	870

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023 en verder

We hebben geen stortingen of onttrekkingen geraamd. Onttrekkingen zijn afhankelijk van de hoogte van het totaalbedrag leningen op 31 december dit jaar. Onttrekkingen boeken we op het eind van het jaar op basis van de werkelijke kosten.

Stortingen komen niet meer voor omdat de startersleningenregeling is gestopt.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Meekoppelkansen dijkversterking Maas (742040)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve is bedoeld voor het financieren van meekoppelkansen rondom de waterveiligheid van de Maas. Plannen voor de verbetering van de waterveiligheid van de Maas worden de komende jaren in integrale gebiedsopgaven voorbereid. Hiervoor hebben we ingestemd met een bestuursovereenkomst voor het koploperproject Ravenstein-Lith. Voor Oss zijn er belangrijke meekoppelkansen, zoals het verbeteren van de toegang tot de haven in het Burgemeester Delenkanaal tussen de Maas en de sluis bij Macharen. Daarnaast is het koploperproject een impuls voor de vrijetijdseconomie in de zone langs de Maas en ondersteunt het een strategie voor de bakenbomen.

Met het beschikbaar stellen van deze middelen zullen andere projectpartners extra middelen inbrengen waardoor de opbrengsten van onze bijdrage naar verwachting sterk vermeerderd worden.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 2.600.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	1.800	0	400	0	2.200
2024	2.200	0	0	0	2.200
2025	2.200	0	400	0	2.600
2026	2.600	0	0	0	2.600
2027	2.600	0	0	0	2.600

Toelichting op het meerjarenbeeld

2022 en 2024

We stellen voor om voor de versterking van de dijk langs de Maas in 2023 en 2025 een bedrag van € 400.000 te storten in de reserve Meekoppelkansen dijkversterking Maas. Met partners versterken we de dijk langs de Maas. Voor het traject Cuijk-Ravenstein storten we in 2023 een bedrag van € 400.000 in de reserve en voor het traject Lith-Bokhoven, dat later start, storten we in 2025 een bedrag van € 400.000 in de reserve. Voor onze gemeente is de dijkversterking langs de Maas letterlijk van levensbelang. Het versterken van de dijk biedt daarnaast ook kansen voor gebiedsontwikkelingen met natuur en recreatie. Voor het dijktraject Ravenstein-Lith (Meanderende Maas) is reeds € 1,8 miljoen beschikbaar gesteld in een reserve. Voor de andere twee dijktrajecten is het ook noodzakelijk om middelen te reserveren om de dijkversterking en de kansrijke gebiedsontwikkelingen voor onze gemeente mede te financieren. Op basis van de voorlopige begroting voor de dijktrajecten, is het voegen we tweemaal € 400.000 aan deze reserve.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Ontwikkeling Geffense plas (742043)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

We zetten in op het realiseren van een hoogwaardig concentratiepunt voor recreatie van de Geffense Plas. We hebben de erfpacht beëindigd met de vorige uitbater en de opstallen overgenomen. We geven deze speerpuntlocatie opnieuw uit om nieuwe en betere recreatieve voorzieningen mogelijk te maken. We dekken de eenmalige kosten voor de vergoeding voor bedrijfsbeëindiging en bijkomende kosten uit de reserve. Voor de periode dat we als gemeente de opstal in eigendom hebben missen we erfpachtopbrengsten en berekenen we kapitaallasten over de opstallen. Ook deze dekken we uit deze reserve.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming bedraagt nihil.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	163	0	0	-163	0
2024	0	0	0	0	0
2025	0	0	0	0	0
2026	0	0	0	0	0
2027	0	0	0	0	0

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Afwaardering (restant) boekwaarde krediet Geffense Plas na verkoop opstallen:	€ 24.523
- Kosten voor deskundigheid, planbegeleiding en projectleiding:	€ 116.471
- Rente investeringskrediet:	€ 7.060
- Gemiste erfpachtinkomsten:	€ 15.303

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Versterken gemeentelijke dienstverlening kwetsbare groepen (POK) (742052)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft het kabinet voorstellen gedaan om de dienstverlening vanuit de overheid fundamenteel te verbeteren. Het kabinet stelt onder andere voor om de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. Dit is een gezamenlijke opdracht voor het rijk, de uitvoeringsorganisaties en de medeoverheden. Voor gemeenten is tot en met 2027 per jaar € 150 miljoen beschikbaar. De middelen hebben we ontvangen via de algemene uitkering.

We zetten de middelen in op drie thema's:

1. Vakmanschapsontwikkeling bestaande uit vier actielijnen; boost geven aan de basistraining Samenwerkwijze (SWW), ontwikkelen van en in pilot zetten van een verdiepende module SWW, werven van een opleidingscoördinator en het werven van een professioneel en geaccrediteerde intervisior binnen het sociaal domein.
2. Rechtsbescherming bestaande uit drie stappen; verkenning wat nodig is, uitwerken plan van aanpak en implementatie & uitvoering.
3. Digitalisering bestaande uit drie actielijnen; digitale vindplaats, regiesysteem en datagedreven werken en cultuur & structuur/vakmanschap.

De middelen zijn in één keer beschikbaar gesteld, echter de uitvoering vindt gefaseerd over de jaren plaats. Hier maken we jaarlijks een bestedingsplan voor. Via de vorming van een aparte reserve blijven de gelden beschikbaar voor de realisatie van deze projecten.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming t/m 2027 is € 1.906.000. Het bestedingsplan vanaf 2024 gekoppeld aan het nieuwe beleidskader armoede en schulden 2024-2027 is hierin verwerkt. De overige bestedingsplannen vanaf het jaar 2024 zijn hierin nog niet verwerkt.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	930	0	421	-380	971
2024	971	0	407	-110	1.268
2025	1.268	0	412	-220	1.460
2026	1.460	0	443	-220	1.683
2027	1.683	0	443	-220	1.906

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 421.000 middelen 2023 versterken gemeentelijke dienstverlening

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 100.000 voor vakmanschapsontwikkeling /deskundigheidsbevordering van de professionals in het sociaal domein en concern breed

- € 280.000 voor digitalisering

2024-2027

We hebben de volgende stortingen begroot:

- € 407.000 middelen 2024 versterken gemeentelijke dienstverlening
- € 412.000 middelen 2025 versterken gemeentelijke dienstverlening
- € 443.000 middelen 2026 versterken gemeentelijke dienstverlening
- € 443.000 middelen 2027 versterken gemeentelijke dienstverlening

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 110.000 in 2024 voor rechtsbescherming - nieuw beleidskader armoede en schulden
- € 220.000 in 2025 t/m 2027 voor rechtsbescherming - nieuw beleidskader armoede en schulden

Bij de jaarrekening bekijken we steeds hoe de uitvoering van projecten is gegaan: hoe verhouden de werkelijke uitgaven zich tot het budget? Verschillen verrekenen we met de reserve.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Gemeentehuis toekomst bestendig (742057)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

We staan voor een ambitieuze opgave om ons vastgoed te verduurzamen. Met vrijgefallen middelen vanuit de onderhoudsvoorzieningen is deze reserve Verduurzaming maatschappelijk vastgoed gevormd.

We passen het gemeentehuis aan met het oog op hybride werken en het stimuleren van ontmoeten en samenwerking met collega's en externen. Daarnaast lossen we bestaande knelpunten op in het gebouw, zoals akoestiek en extra ruimte voor overleg met externen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De bestemmingsreserve gemeentehuis toekomstbestendig heeft een saldo van € 897.954. We storten een extra bedrag van € 1,6 miljoen. Een concreet plan met financiële onderbouwing voor de aanpassingen leggen we ter besluitvorming voor aan B&W.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	898	0	500	0	1.398
2024	1.398	0	230	0	1.628
2025	1.628	0	850	0	2.478
2026	2.478	0	0	0	2.478
2027	2.478	0	0	0	2.478

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023-2025

We storten in de jaren 2023-2025 een totaalbedrag van € 1,6 miljoen.

Momenteel wordt een concreet plan opgesteld voor de verbouwing en aanpassingen van het gemeentehuis.

Deze leggen we ter besluitvorming voor aan B&W.

We zetten deze reserve volledig in ter dekking van de toekomstige verbouwing van het gemeentehuis en zullen de investeringskosten hier uit afdekken.

W.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

ICT (742031)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Vanaf 2014 tot en met 2019 is de reserve ICT (voorheen: egalisatie automatisering / ICT gesloten circuit) alleen gebruikt voor vervangingsinvesteringen. Het gebruik van het 'gesloten circuit' is opgeheven. Dat betekent dat we vanaf 2020 begrotingsaanvragen voor investeringen doen waarbij prijsstijgingen en -dalingen direct ten laste/gunste komen van de exploitatie.

De opgebouwde reserve is noodzakelijk voor de bedrijfsvoering. Met ingang van 2020 hebben we de doelstellingen van de reserve geactualiseerd zodat deze aansluiten bij de huidige ontwikkelingen.

Deze reserve zetten we als volgt in:

- Het opvangen van incidentele lasten én voor zover deze niet passen in de exploitatie. Denk aan technische afwaardering van hardware.
- Friciekosten als gevolg van onvoorzienbare gebeurtenissen.
- Het financieren van innovatie, strategische ontwikkeling en -samenwerking.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 150.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	642	0	30	-443	230
2024	230	0	0	-181	48
2025	48	0	0	0	48
2026	48	0	0	0	48
2027	48	0	0	0	48

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Digitaal stelsel omgevingswet: € 102.831
- Ontwikkelpad medewerkers ICT: € 85.000
- Voorbereidingen cloud: € 57.145
- Informatieveiligheid: € 52.000
- Identity Accesmanagement: € 50.000
- Proeftuin Office 365: € 45.000
- Inrichting Identity Accesmanagement tool: € 40.000
- Datadistributie beheer: € 10.740

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Digitalisering postproces: € 30.000

2024

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Ontwikkelpad medewerkers ICT: € 57.953

- Informatieveiligheid: € 52.000
- Proeftuin Office 365: € 25.000
- Identity Accesmanagement: € 16.400
- Digitalisering postproces: € 30.000
-

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

WGA (742032)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Op 1 januari 2006 is de wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) ingegaan. Onderdeel van deze wet is de regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). De lasten voor de WGA mogen gelijk verdeeld worden tussen de werkgever en werknemer.

Het college heeft in overleg met de Ondernemingsraad (OR) besloten om de kosten voor de werknemer te betalen door de vrije maandagmiddag van carnaval te laten vervallen. Dit komt neer op een bedrag van € 47.805.

Als in een bepaald jaar dit bedrag niet nodig is voor de regeling (dat is afhankelijk van het aantal aanmeldingen in een jaar) blijven de middelen wel beschikbaar voor de WGA. Het gaat hierbij namelijk om een zogenaamde gesloten exploitatie. Dat betekent dat we restantgelden direct in de reserve storten. Daarnaast storten we vanaf 2016 eventuele overschotten op het arbeidsvoorwaardenbudget van de OR in deze reserve.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang is € 213.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	240	0	0	0	240
2024	240	0	0	0	240
2025	240	0	0	0	240
2026	240	0	0	0	240
2027	240	0	0	0	240

Toelichting op het meerjarenbeeld

We hebben geen stortingen of onttrekkingen begroot.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Reserve WW-lasten (742019)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Medewerkers betalen voor de reparatie-uitkering WW vanaf 1 januari 2018 een kostendekkende werknemerspremie, om daarmee toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. De stortingen betreffen de begrote premies. Bij de jaarrekening storten we de werkelijk inhouden premie.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang aan het einde van de meerjarenraming is € 291.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	150	0	35	0	185
2024	185	0	35	0	220
2025	220	0	35	0	255
2026	255	0	35	0	290
2027	290	0	35	0	325

Toelichting op het meerjarenbeeld

Stortingen:

We storten jaarlijks € 35.000 in deze reserve. De duur dat een medewerker bij ontslag recht heeft op een WW-uitkering is bij invoering van de WWZ (Wet Werk en Zekerheid) per 1 januari 2016 verkort. In fases wordt de WW teruggebracht van maximaal 3 jaar en 2 maanden naar 2 jaar. In de cao-bespreking 2016-2017 voor de CAR-UWO is voor de medewerkers van de gemeente geregeld dat deze verkorte WW-duur wordt gerepareerd. Voor de kosten van deze WW-reparatie wordt echter vanaf 1 januari 2018 een kostendekkende werknemerspremie geheven van 0,1%. Deze wordt ingehouden op het salaris. Deze premie storten we in deze reserve. Het gaat om een bedrag van € 35.000 per jaar.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Organisatie ontwikkelingen (742033)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

De reserve doelmatigheid is bedoeld voor:

- Het egaliseren van financiële schommelingen tussen de opgelegde taakstellingen en de implementatie
- Het egaliseren van financiële schommelingen bij de generatiegelden/banenafspraken
- Het afdekken van de kosten van organisatieontwikkelingen

Egaliseren van financiële schommelingen tussen de opgelegde taakstellingen en de implementatie

De afgelopen jaren hebben we als organisatie een totale taakstelling van € 6,2 miljoen gekregen. De taakstelling op de bedrijfsvoering is in 2020 gerealiseerd. Deze taakstelling is door een aantal doelmatigheidsmaatregelen gerealiseerd (sporenbeleid, kerntakendiscussie en SLIM).

De opgelegde taakstellingen lopen niet helemaal gelijk met de realisatie. De reserve doelmatigheid vangt deze financiële schommelingen op.

Egaliseren van financiële schommelingen bij de generatiegelden/banengelden

De regeling van het generatiepact is per 2 januari 2022 opgeheven. Dit betekent dat vanaf die datum er geen inkomsten meer zijn van de deelnemers van het generatiepact. Deze inkomsten werden ingezet om de tijdelijke functies voor de jongeren instromers te betalen. De huidige instromers worden voor de jaren 2022 en 2023 uit deze reserve betaald. De opzet is om in die periode de instromers op een reguliere functie te laten instromen. Daarnaast hebben we onze verantwoordelijkheid voor de Banenafpraak. We proberen de Banenafpraak uit onze reguliere middelen af te dekken. Als de reguliere middelen niet voldoende zijn vormt deze reserve de achtervang.

Eenmalige kosten procesoptimalisaties

Voor een toekomstbestendige organisatie is fors geïnvesteerd in procesoptimalisatie en extra formatie ICT. Deze structurele kosten willen we betalen door de komende te besparen op de bedrijfsvoeringsafdelingen. Om deze besparing binnen de organisatie te realiseren is een bedrag van € 1 miljoen in deze reserve gestort. Dit bedrag is in de Programmabegroting 2020-2023 beschikbaar gesteld. In de Programmabegroting 2022-2025 is dit bedrag in het jaar 2022 aangevuld met € 380.000 voor de digitaliseringsoperatie (projectleiderskosten). Dit bedrag wordt de komende jaren aangewend voor de eenmalige kosten van de procesoptimalisatie en digitaliseringsoperatie.

De uitgaven op dit gebied wordt de komende jaren uit deze reserve betaald.

Afdekking kosten RVU regeling + tijdelijke financiering directeur Bedrijfsvoering & Dienstverlening

In de CAO 2023 is een afspraak opgenomen over vervroegd uittreden en een recht op een RVU regeling (bij 43 ABP- jaren en 10 jaar in dienst bij gemeenten). In onze organisatie kunnen circa 30 collega's hiervan gebruik maken. De kosten hiervan zijn € 24.000 per persoon. We ramen de kosten op circa € 700.000.

De financiering van de directeur Bedrijfsvoering & Dienstverlening betalen we tijdelijk uit deze reserve. De organisatie heeft de opdracht om de komende jaren hiervoor structurele ruimte te zoeken met deze reserve als achtervang. Mocht dit niet lukken dan wordt pas later structureel budget hiervoor vrijgemaakt in de komende programmabegrotingen.

Achtervang voor inhuur incidentele formatieknelpunten

We zien door de krappe arbeidsmarkt dat we onze vacatures niet (tijdig) kunnen invullen. We willen deze incidentele financiële ruimte inzetten voor incidentele formatieknelpunten, achterstanden weg werken en inzet voor de bijdragen om onze speerpunten uit onze organisatievisie te realiseren.

Deze incidentele ruimte wordt jaarlijks berekend en aan de directeurs beschikbaar gesteld. Indien onverhoopt mocht blijken dat bij de jaarrekening op onze totale salarispost een overschrijding ontstaat dan zal deze overschrijding ten laste van deze reserve worden gebracht. Deze reserve dient dus bij de jaarrekening als achtervang.

Voor het jaar 2023 is het bedrag berekend op € 1,3 miljoen. Dit bedrag is dus in deze reserve geormerkt om als achtervang voor de jaarrekening 2023 hiervoor te dienen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De geraamde meerjarige middelen zijn noodzakelijk om de activiteiten te kunnen uitvoeren.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	4.229	0	0	-248	3.981
2024	3.981	0	0	-69	3.912
2025	3.912	0	0	-6	3.906
2026	3.906	0	0	0	3.906
2027	3.906	0	0	0	3.906

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 172.000 kosten generatiegelden
- € 29.000 kosten bovenformatieven
- € 22.000 project portfoliomanagement ICT
- € 22.000 doorontwikkeling projectmatig werken

Een aantal onttrekkingen die in het beleidsdoel zijn omschreven zijn vooralsnog niet geraamd omdat we hiervoor niet de juiste bedragen weten.

2024

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 18.000 kosten bovenformatieven
- € 13.000 kosten projectleider post
- € 38.000 facilitator digitale innovatie en procesadviseur

Een aantal onttrekkingen die in het beleidsdoel zijn omschreven zijn vooralsnog niet geraamd omdat we hiervoor niet de juiste bedragen weten.

2025

We hebben voor het jaar 2025 een bedrag van € 6.000 opgenomen voor de kosten van bovenformatieven.

Een aantal onttrekkingen die in het beleidsdoel zijn omschreven zijn vooralsnog niet geraamd omdat we hiervoor niet de juiste bedragen weten.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Wachtgeld wethouders (742034)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve is bedoeld om toekomstige financiële verplichtingen van de huidige wethouders op te kunnen vangen. Na een wethouderschap ontvangt een wethouder een ontslaguitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Dat is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Voor de voormalige wethouders hebben we een voorziening wachtgeld wethouders. Indien de voorziening wachtgeld wethouders te hoog (door het vinden van een (nieuwe) baan) of te laag is dan vindt verrekening met deze reserve plaats voor zover deze toereikend is. Ter egalisatie van kosten wordt jaarlijks € 102.898 gestort in deze reserve.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De noodzakelijke omvang van de reserve is onder andere afhankelijk van het wel of niet vinden van een nieuwe baan. Dat is vooraf moeilijk of niet in te schatten. Als een wethouder nieuwe (andere) inkomsten heeft dan worden deze met de wachtgelduitkering verrekend. De systematiek is dat het meerdere verrekend wordt als de som van de nieuwe inkomsten en de wachtgeld uitkering hoger is dan het laatst genoten salaris.

Als compensatie voor de onzekere toekomstige wachtgeldverplichtingen storten we jaarlijks een bedrag van € 102.898 in deze reserve. De toereikendheid van dit bedrag is afhankelijk van de op te treden wethouderswisselingen. De maximale wachtgeldverplichting voor de huidige vijf wethouders is afgerond € 1,1 miljoen.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Ottrekking	Saldo 31 december
2023	26	0	103	-38	90
2024	90	0	103	0	193
2025	193	0	103	0	296
2026	296	0	103	0	399
2027	399	0	103	0	502

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023 tot met 2027

We hebben de volgende stortingen begroot:

Zoals hiervoor is aangegeven storten we jaarlijks € 102.898 in de reserve wachtgeld wethouders. Dit voor eventuele toekomstige wachtgeldverplichtingen.

In 2023 wordt € 38.000 vanuit de reserve wachtgeld wethouders gehaald en gestort in de voorziening wachtgeld wethouders. Deze overheveling is noodzakelijk doordat een wethouder medio 2023 is gestopt.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	vooraf niet te zeggen is afhankelijk van het aantal wethouderswisselingen
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Dienstverlening (742036)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Het programma dienstverlening richt zich met name op het uitzetten van een gezamenlijke koers naar betrouwbare, toegankelijke, inclusieve omnichannel dienstverlening aan inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. We richten ons op het neerzetten van 4 speerpunten:

1. Het bedienen van de verschillende dienstverleningskanalen (omnichannelstrategie) met actuele en gelijke informatie. Dit betekent dat de medewerkers van het publiekscentrum moeten worden omgeschoold naar omnichannel dienstverleners. Ook moet er een nieuw telefoniesysteem worden aanbesteed, omdat het huidige contract afloopt. Tot op heden is de website projectmatig tot stand gekomen en beheerd. Het is belangrijk om dit als taak continu op te nemen, te financieren en te beleggen bij dienstverlening.
2. Dienstverlening moet gestuurd worden en worden gemonitord. Daarvoor moeten organisatie brede servicenormen worden opgesteld en gemeten. Het is de bedoeling, dat we een dashboard ontwikkelen om de stand van zaken van onze prestaties weer te geven.
3. Medewerkers moeten zich bewust zijn van hun aandeel in de keten van processen en in de dienstverlening aan de inwoners: er moet worden geïnvesteerd in opleiding en ontwikkeling.
4. Er moet een dienstverlening digitaliseringsagenda komen en dienstverlening moet betrokken worden bij de ontwikkeling van processen en digitaliseringsproducten. Om dit te realiseren is het nodig dat processen en organisatie worden aangepast, gestandaardiseerd en geüniformeerd.

Voorheen werd deze reserve gebruikt voor het programma e-dienstverlening. Dat programma heeft volgens planning een groot deel van de projecten opgeleverd. Daarom zijn we bezig om het programma anders te organiseren. Dat houdt in dat we de digitale transformatie breder en in samenwerking met de organisatie gaan vormgeven. We gaan de digitalisering verder verbeteren met behulp van vergaande procesoptimalisatie en ondersteuning vanuit ICT. Dat betekent dat we de resterende budgetten van het programma e-dienstverlening op basis van projectplannen zoveel mogelijk direct toewijzen aan proceseigenaren. Regie op resultaten ligt niet meer bij het programma maar in de lijnorganisatie.

We hebben deze reserve daarom hernoemd van E-dienstverlening naar Dienstverlening.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De minimaal noodzakelijke omvang van het einde van de meerjarenraming is € 122.000.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	77	0	0	-30	47
2024	47	0	75	0	122
2025	122	0	0	0	122
2026	122	0	0	0	122
2027	122	0	0	0	122

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We onttrekken in 2023 een bedrag van € 30.000 voor digitalisering van het postproces. Hiermee zijn alle verplichtingen van het programma e-dienstverlening voldaan en kan het restant van de reserve worden ingezet voor het nieuwe programma dienstverlening.

2024

We storten in 2024 een bedrag van € 75.000 in de reserve voor het programma Dienstverlening.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Adviezen fiscaal gebied (742037)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

De reserve is bedoeld voor het inschakelen van specialistische kennis op het gebied van fiscaliteit. Daarbij hoort ook de doorontwikkeling van horizontaal toezicht met de belastingdienst.

Daarnaast is besloten om het beleidsdoel van deze reserve te verbreden. Deze reserve wordt ingezet voor financiële en fiscale adviezen (ook gekoppeld aan de implementatie en doorontwikkeling van het financiële pakket).

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Niet van toepassing.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	163	0	0	-20	143
2024	143	0	0	-20	123
2025	123	0	0	-20	103
2026	103	0	0	0	103
2027	103	0	0	0	103

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Geen

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Reguliere onttrekking. Afhankelijk van de werkelijke kosten in 2023 worden de werkelijk onttrekking hierop aangepast

2024

We hebben de volgende stortingen begroot:

- Geen

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- Reguliere onttrekking. Afhankelijk van de werkelijke kosten in 2024 worden de werkelijk onttrekking hierop aangepast

Zit er voldoende geld in de reserve? ja
Moet de reserve aangevuld worden? nee
Kan de reserve verlaagd worden? nee

Vennootschapsbelasting (742044)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve was bedoeld voor de te verrekenen vennootschapsbelasting. De gedachte was om te verrekenbare verliezen te storten in deze reserve en op het moment dat we daadwerkelijk vennootschapsbelasting moeten betalen dat we dan dit geld uit de reserve zouden halen.

De praktijk werkt echter zo niet. Te verrekenen verliezen worden extracomptabel door de belastingdienst bijgehouden en zij verreken dit later zelf bij VPB aangiften.

Dit betekent dat deze reserve niet meer nodig is en dus kan worden opgeheven.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De omvang moet voldoende zijn om de toekomstige kosten aan vennootschapsbelasting te dekken.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0
2025	0	0	0	0	0
2026	0	0	0	0	0
2027	0	0	0	0	0

Toelichting op het meerjarenbeeld

We hebben geen stortingen en/of onttrekkingen begroot.

Zit er voldoende geld in de reserve?

ja

Moet de reserve aangevuld worden?

ja, zodra er daadwerkelijk een vennootschapsbelastinglast ontstaat

Kan de reserve verlaagd worden?

nee

Egalisatie renteomslag (742041)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Deze reserve is bedoeld om eventuele renteschommelingen van de kasgelden voor een periode van 3 jaar op te kunnen vangen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

Bij het instellen van de reserve hebben we de norm op 3% van de kasgeldnorm bepaald. De kasgeldnorm stijgt jaarlijks omdat deze is gekoppeld aan het totaal van de begroting. We zien echter dat het renterisico niet stijgt, dus vinden we het niet nodig om een hogere reserve te hebben om het risico af te dekken. Daarom wordt voorgesteld om de norm aan te passen naar 2% van de kasgeldnorm.

De kasgeldnorm was op basis van jaarrekening 2020 ongeveer € 29,7 miljoen. De omvang voor 1 jaar is dan afgerond € 600.000, voor 3 jaar afgerond ruim € 1,8 miljoen.

Bij de huidige lage rentestand is het effect van eventuele renteschommelingen overigens beperkt.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	1.950	0	0	0	1.950
2024	1.950	0	0	0	1.950
2025	1.950	0	0	0	1.950
2026	1.950	0	0	0	1.950
2027	1.950	0	0	0	1.950

Toelichting op het meerjarenbeeld

We hebben geen stortingen en/of onttrekkingen begroot.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Budgetoverheveling (742001)

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2021 heeft de gemeenteraad besloten dat een aantal budgetten gereserveerd moeten worden om niet uitgevoerde activiteiten in 2021 alsnog uit te kunnen voeren. De budgetten hiervoor hebben we in deze reserve gestort en in 2022 ook onttrokken.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

N.v.t.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000					
Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	5.528	0	0	-5.460	68
2024	68	0	0	-25	43
2025	43	0	0	0	43
2026	43	0	0	0	43
2027	43	0	0	0	43

Toelichting op het meerjarenbeeld

2023

We hebben vanuit de jaarrekening 2022 een bedrag van € 5,4 miljoen gestort in deze reserve.

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 5,4 miljoen vanuit de jaarrekening 2022
- € 61.000 voor het dashboard sociaal domein (vanuit de jaarrekening 2021)

2024

We hebben de volgende onttrekkingen begroot:

- € 25.000 voor het versterken van het aanbod dementie (vanuit de jaarrekening 2022)

Zit er voldoende geld in de reserve? ja
Moet de reserve aangevuld worden? nee
Kan de reserve verlaagd worden? nee

RESERVES DEKKING AFSCHRIJVINGSLASTEN

Reserves dekking afschrijvingslasten

Beleidsdoel/noodzaak reserve

Dit is een overzicht van alle reserves die het doel hebben om de kapitaallasten (rente en afschrijving) van bijbehorende investeringen af te dekken.

In de bijlage van de nota reserves is een detailoverzicht per reserve opgenomen.

Minimaal noodzakelijke omvang einde meerjarenraming

De omvang van de reserves is afgestemd op de toekomstige kapitaallasten van de bijbehorende investeringen.

Meerjarenbeeld op basis van bestaand beleid

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2023	12.736	0	3.109	-815	15.030
2024	15.030	0	1.528	-536	16.022
2025	16.022	0	440	-646	15.816
2026	15.816	0	0	-646	15.170
2027	15.170	0	0	-646	14.523

Toelichting op het meerjarenbeeld

Dit betreft de volgende reserves:

- 743003 Reserve De Bolster horizonschool
- 743004 Reserve Brede school Lith
- 743005 Reserve Nieuwbouw school Geffen
- 743006 Reserve rnb Sportcomplex Herpinia
- 743007 Reserve Kleedaccommodatie Amstelhoef
- 743008 Reserve Sportpark de Akkeren
- 743009 Reserve Kunstgrasveld Talentencampus
- 743010 Reserve MOSA'14
- 743011 Reserve Revitalisering Koppelsteeg
- 743012 Reserve Rusheuvel non-infill
- 743013 Reserve Openbare ruimte Centrum
- 743014 Reserve Nieuwbouw hertenkamp
- 743015 Reserve Bouwk aanpass MJC stadsarch
- 743016 Reserve Kapitaallasten MIPMO
- 743017 Reserve Kapitaallasten bomen
- 743018 Reserve VRI projecten 2017
- 743019 Reserve Parkeergarage
- 743020 Reserve Fietsenstallingen
- 743021 Reserve Ontmoeten Ussen
- 743022 Reserve Op. ruimte Centrum ontsl. fase 1
- 743023 Reserve Op. ruimte Centrum Bram vd Berghstr.
- 743025 Reserve Stadssportpark TBL
- 743026 Reserve Vergroenen Stadspark
- 743027 Reserve Dynamische Afsluiting
- 743028 Reserve Warenhuis

Met de onttrekkingen dekken we de kapitaallasten (rente en afschrijving) van de bijbehorende investeringen af.

<i>Zit er voldoende geld in de reserve?</i>	ja
<i>Moet de reserve aangevuld worden?</i>	nee
<i>Kan de reserve verlaagd worden?</i>	nee

Bijlage 1 – Overzicht reserves

OVERZICHT RESERVES 2023-2027 X C 1.000

Saldo	Rente	Storting	Onttrekking	Saldo	Rente	Storting	Onttrekking	Saldo	Rente	Storting	Onttrekking	Saldo	Rente	Storting	Onttrekking	Saldo	Rente	Storting	Onttrekking	Saldo
31-12-2022				31-12-2023				31-12-2024				31-12-2025				31-12-2026				31-12-2027
43.357	650	1	-4.605	39.403	591	242	-17.979	22.257	334	267	-200	22.658	340	0	0	22.998	345	0	0	23.343
3.680	40	7.916	-10.649	987	12	2.423	-1.293	2.129	25	889	-279	2.765	53	506	-320	3.003	57	858	-260	3.658
47.036	690	7.917	-15.254	40.390	603	2.665	-19.271	24.387	359	1.156	-479	25.423	392	507	-320	26.001	402	857	-260	27.000

RESERVES DEKKING ALGEMENE DIENST

741001 Afloop gaswinstuitkering Maaslandgas	11.605	174	0	-1.589	10.190	153	0	-1.479	8.864	133	0	-1.369	7.628	114	0	-1.259	6.484	97	0	-1.154	5.427
741002 Deposito BNG inzake opheffing HNG	757	11	0	-184	585	9	0	-160	434	7	0	-136	304	5	0	-112	197	3	0	-88	112
743001 Gemeentehuis	9.275	139	0	-651	8.763	131	0	-593	8.301	125	0	-578	7.848	118	0	-563	7.403	111	0	-548	6.967
TOTAAL RESERVES DEKKING ALGEMENE DIENST	21.636	325	1	-2.423	19.538	293	-1	-2.231	17.599	264	0	-2.082	15.781	237	0	-1.933	14.084	211	0	-1.789	12.506

BESTEMMINGSRESERVES

742002 Wonen, welzijn en zorg	61	0	0	0	61	0	0	0	61	0	0	0	61	0	0	0	61	0	0	0	61
742003 Beschermnd wonen	22.977	0	7.500	-2.865	27.613	0	0	-5.000	22.613	0	0	-5.000	17.613	0	0	-5.000	12.613	0	0	-5.000	7.613
742053 Opvang Vluchtelingen	5.379	0	9.700	-700	14.379	0	8.300	-525	22.154	0	0	-225	21.929	0	0	-25	21.904	0	0	-25	21.879
743002 Huisvestingskosten schoolgebouwen	106	0	0	-26	80	0	0	-26	54	0	0	-26	28	0	0	-26	2	0	0	-2	0
742038 Bestaanszekerheid	2.999	0	463	-1.303	2.158	0	0	-435	1.723	0	0	-109	1.614	0	0	-109	1.505	0	0	-109	1.396
742005 Integraal Voorzieningenbeleid	3.058	0	715	-2.479	1.293	0	12	-550	756	0	12	-253	515	0	12	-150	377	0	12	-150	390
742050 Lievekamp	900	0	300	0	1.200	0	300	0	1.500	0	0	0	1.500	0	0	0	1.500	0	0	0	1.500
742056 Verduurzaming maatschappelijk vastgoed	3.829	0	0	-759	3.070	0	0	-14	3.056	0	0	0	3.056	0	0	0	3.056	0	0	0	3.056
742006 Carnavalsmiddelen	57	0	0	0	57	0	0	0	57	0	0	0	57	0	0	0	57	0	0	0	57
742011 Integraal uitvoeringsprogramma (IUP)	8.812	0	0	0	8.812	0	0	0	8.812	0	0	0	8.812	0	0	0	8.812	0	0	0	8.812
742049 Baggeren Haven	3.814	0	0	-2.800	1.014	0	0	0	1.014	0	0	0	1.014	0	0	0	1.014	0	0	0	1.014
742008 Egalisatie rioolbeheer	1.017	0	0	-36	981	0	0	-92	889	0	0	-92	796	0	0	-92	704	0	0	-92	611
742015 Afvalstoffenheffing	2.406	0	0	-968	1.438	0	0	-600	839	0	0	-399	439	0	0	-201	238	0	0	12	250
742017 Groenfonds landelijk gebied	1.347	0	0	-28	1.319	0	0	-58	1.261	0	0	-58	1.202	0	0	-8	1.194	0	0	0	1.194
742054 Klimaatadaptatie	43	0	500	-40	460	0	500	-160	800	0	500	0	1.300	0	0	0	1.300	0	0	0	1.300
742018 Bodemsanering	434	0	5	-140	300	0	0	-150	150	0	0	-85	65	0	0	-35	30	0	0	-24	5
742026 Ontwikkeling windpark (Elzenburg-De Geer)	225	0	0	0	225	0	0	0	225	0	0	0	225	0	0	0	225	0	0	0	225
742020 Investeringsfonds duurzaamheid	1.526	0	0	-1.014	512	0	0	-358	154	0	0	0	154	0	0	0	154	0	0	0	154
742029 Quick wins binnenhavens	3.756	0	3.800	0	7.556	0	0	0	7.556	0	0	0	7.556	0	0	0	7.556	0	0	0	7.556
742028 Economie	742	0	250	-191	802	0	0	-691	111	0	0	0	111	0	0	0	111	0	0	0	111
742024 Walkwartier en omgeving	6.798	0	1.307	-1.100	7.005	0	0	-172	6.833	0	0	0	6.833	0	0	0	6.833	0	0	0	6.833
742025 Investeringsfonds Stadshart Oss	3.816	0	845	-427	4.233	0	0	-1.555	2.679	0	0	0	2.679	0	0	0	2.679	0	0	0	2.679
742030 Heesch-West	1.734	0	0	0	1.734	0	0	0	1.734	0	0	0	1.734	0	0	0	1.734	0	0	0	1.734
742010 Mobiliteit	11.039	0	470	-1.705	9.804	0	11.540	-100	21.244	0	8.470	0	29.714	0	1.470	0	31.184	0	470	0	31.654
742009 Parkeren	675	0	0	-214	461	0	0	-18	443	0	0	-37	406	0	0	-104	302	0	0	-101	201
742012 Openbare verlichting	111	0	0	-38	73	0	0	-38	35	0	0	-35	0	0	0	0	0	0	0	0	0
742016 Geluid	484	0	0	-115	369	0	0	-15	354	0	0	0	354	0	0	0	354	0	0	0	354
742027 Strategische aankopen grondbedrijf	5.707	0	0	-21	5.686	0	0	-21	5.665	0	0	-21	5.644	0	0	-21	5.623	0	0	-21	5.602
742046 Binnenstedelijke transformaties	10.000	0	0	0	10.000	0	5.000	0	15.000	0	5.000	0	20.000	0	0	0	20.000	0	0	0	20.000
742047 Bovenwijkse voorzieningen	3.508	0	6.271	0	9.779	0	4.338	0	14.117	0	811	0	14.929	0	574	0	15.502	0	556	0	16.058
742048 Verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving	336	0	281	0	618	0	7.912	-350	8.179	0	940	-350	8.769	0	970	-350	9.389	0	1.277	-350	10.316
742021 Volkshuisvesting	228	0	0	0	228	0	0	0	228	0	0	0	228	0	0	0	228	0	0	0	228
742045 Omgevingswet	1.716	0	0	-1.234	483	0	0	-241	242	0	0	0	242	0	0	0	242	0	0	0	242
742039 Bruterings woonwagens	501	0	0	0	501	0	0	0	501	0	0	0	501	0	0	0	501	0	0	0	501
742022 Beheerkosten startersleningen	870	0	0	0	870	0	0	0	870	0	0	0	870	0	0	0	870	0	0	0	870
742040 Meekoppelkansen dijkversterking Maas	1.800	0	400	0	2.200	0	0	0	2.200	0	400	0	2.600	0	0	0	2.600	0	0	0	2.600
742043 Ontwikkeling Geffense plas	163	0	0	-163	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
742052 Reserve versterken gemeentelijke dienstverlening kwets	930	0	421	-380	971	0	407	-110	1.268	0	412	-220	1.460	0	443	-220	1.683	0	443	-220	1.906
742057 Gemeentehuis toekomst bestendig	898	0	500	0	1.398	0	230	0	1.628	0	850	0	2.478	0	0	0	2.478	0	0	0	2.478
742031 Egalisatie automatisering	642	0	30	-443	230	0	0	-181	48	0	0	0	48	0	0	0	48	0	0	0	48
742032 WGA	240	0	0	0	240	0	0	0	240	0	0	0	240	0	0	0	240	0	0	0	240
742019 Reserve WW-lasten	150	0	35	0	185	0	35	0	220	0	35	0	255	0	35	0	290	0	35	0	325
742033 Organisatie-ontwikkelingen	4.229	0	0	-248	3.981	0	0	-69	3.912	0	0	-6	3.906	0	0	0	3.906	0	0	0	3.906
742034 Wachtgeld wethouders	26	0	103	-38	90	0	103	0	193	0	103	0	296	0	103	0	399	0	103	0	502
742036 Dienstverlening	47	0	0	-30	17	0	0	-30	122	0	0	-30	122	0	0	0	122	0	0	0	122
742037 Adviezen fiscaal gebied	163	0	0	-20	143	0	0	-20	123	0	0	-20	103	0	0	0	103	0	0	0	103
742044 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
742041 Egalisatie renteomslag	1.950	0	0	0	1.950	0	0	0	1.950	0	0	0	1.950	0	0	0	1.950	0	0	0	1.950
742058 Dak en thuistoelstand	933	0	444	-152	1.225	0	0	0	1.225	0	0	0	1.225	0	0	0	1.225	0	0	0	1.225
742001 Budgetoverheveling	5.528	0	0	-5.460	68	0	0	-25	43	0	0	0	43	0	0	0	43	0	0	0	43
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	128.698	0	34.340	-25.137	137.901	0	38.752	-11.573	165.080	0	17.534	-6.937	175.677	0	3.606	-6.342	172.942	0	2.896	-5.933	169.904

OVERZICHT RESERVES 2023-2027
X € 1.000

	Saldo	Rente	Storting	Onttrekking	Saldo	Rente	Storting	Onttrekking	Saldo	Rente	Storting	Onttrekking	Saldo	Rente	Storting	Onttrekking	Saldo	Rente	Storting	Onttrekking	Saldo
	31-12-2022				31-12-2023				31-12-2024				31-12-2025				31-12-2026				31-12-2027
RESERVES DEKKING AFSCHRIJVINGSLASTEN																					
743003 De Bolster Horizontschool	663	0	0	-29	634	0	0	-29	605	0	0	-29	576	0	0	-29	548	0	0	-29	519
743004 Brede school centrum Lith	2.822	0	1.710	-134	4.398	0	0	-135	4.263	0	0	-135	4.129	0	0	-135	3.994	0	0	-135	3.859
743005 Nieuwbouw school Geffen	710	0	0	-26	684	0	0	-26	658	0	0	-26	632	0	0	-26	606	0	0	-26	579
743006 RNB/Sportcomplex Herpinia	18	0	0	-17	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1
743007 Kleeedaccommodatie Amstelhof	834	0	0	-25	809	0	0	-25	783	0	0	-25	758	0	0	-25	732	0	0	-25	707
743008 Sportpark de Akkeren	390	0	0	-24	366	0	0	-24	343	0	0	-24	319	0	0	-24	296	0	0	-24	272
743009 Kunstgrasveld Talentencampus	598	0	0	-54	544	0	0	-54	490	0	0	-54	435	0	0	-54	381	0	0	-54	326
743010 Kleeedaccommodatie MOSA'14	298	0	0	-7	291	0	0	-7	284	0	0	-7	276	0	0	-7	269	0	0	-7	262
743011 Revitalisering Koppelsteeg	255	0	0	-12	243	0	0	-12	231	0	0	-12	219	0	0	-12	207	0	0	-12	195
743012 Rusheuvel	112	0	0	-12	100	0	0	-12	87	0	0	-12	75	0	0	-12	63	0	0	-12	51
743013 Investeren openbare ruimte centrum	1.710	0	255	0	1.965	0	0	-10	1.955	0	0	-10	1.945	0	0	-10	1.935	0	0	-10	1.926
743014 Nieuwbouw hertenkamp	39	0	0	-3	35	0	0	-3	32	0	0	-3	29	0	0	-3	26	0	0	-3	23
743015 Bouwkundige aanpassingen Museum Jan Cunen	823	0	0	-23	800	0	0	-21	779	0	0	-21	758	0	0	-21	737	0	0	-21	716
743016 Kapitaallasten investeringen mobiliteit	698	0	0	-23	675	0	0	-23	651	0	0	-23	628	0	0	-23	604	0	0	-23	581
743017 Kapitaallasten bomen	994	0	0	-17	977	0	0	-17	961	0	0	-17	944	0	0	-17	928	0	0	-17	911
743018 Projecten VRI 2017	698	0	0	-54	645	0	0	-49	595	0	0	-49	546	0	0	-49	496	0	0	-49	447
743019 Parkeergarage	775	0	0	-25	751	0	0	-25	726	0	0	-25	701	0	0	-25	676	0	0	-25	651
743020 Fietsenstallingen	45	0	0	-7	38	0	0	-7	31	0	0	-7	24	0	0	-7	17	0	0	-7	11
743021 Bestemm res Ontmoeten Ussen	253	0	0	-262	-9	0	0	0	-9	0	0	0	-9	0	0	0	-9	0	0	0	-9
743022 Reserve Op. ruimte Centrum ontsl. fase 1	0	0	0	-20	-20	0	0	-16	-36	0	0	-16	-52	0	0	-16	-68	0	0	-16	-84
743023 Reserve Op. ruimte Centrum Bram vd Berghstr.	0	0	0	-10	-10	0	0	-10	-20	0	0	-10	-30	0	0	-10	-40	0	0	-10	-50
743025 Reserve Stadssportpark TBL	0	0	88	0	88	0	707	0	796	0	0	-53	743	0	0	-53	690	0	0	-53	637
743026 Reserve Vergroenen Stadspark	0	0	0	-17	-17	0	0	-17	-33	0	0	-17	-50	0	0	-17	-67	0	0	-17	-83
743027 Reserve Dynamische Afsluiting	0	0	0	-23	-23	0	0	-23	-46	0	0	-23	-69	0	0	-23	-92	0	0	-23	-115
743028 Reserve Warenhuis	0	0	1.055	0	1.055	0	820	0	1.876	0	440	-58	2.258	0	0	-58	2.200	0	0	-58	2.142
743029 Reserve ONK accommodatie ontmoeten en sport	0	0	1.507	0	1.507	0	0	0	1.507	0	0	-38	1.469	0	0	-38	1.432	0	0	-38	1.394
TOTAAL RESERVES DEKKING AFSCHRIJVINGSLASTEN	12.736	0	4.616	-824	16.527	0	1.528	-545	17.510	0	440	-694	17.256	0	0	-694	16.562	0	0	-694	15.868
TOTAAL RESERVES	210.106	1.015	46.874	-43.638	214.357	896	42.944	-33.621	224.576	623	19.130	-10.192	234.137	629	4.113	-9.289	229.589	613	3.753	-8.677	225.279